

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA
MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2013–2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Klára Sieglová

**Využití interaktivní tabule a osobního počítače při
reedukaci specifických poruch učení v cizím jazyce na
základní škole**

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tatiana Iskanderová, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME)

2013–2015

DIPLOMA THESIS

Klára Sieglová

**Use of the interactive whiteboard and personal
computer in re-education of specific learning
disabilities in foreign language in primary school**

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:
Mgr. Tatiana Iskanderová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 24. ledna 2015

Klára Siegllová

Poděkování

Velmi ráda bych zde poděkovala vedoucí diplomové práce Mgr. Tatianě Iskanderové, Ph.D, za její odborné vedení, vstřícnost a za přínosné rady.

Poděkování za pomoc při formální úpravě DP patří mému partnerovi, Ing. Romanu Hlinovskému a rovněž mému synovi Jakubovi Sieglovi.

V neposlední řadě také děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace při získávání údajů pro výzkumnou část práce.

Anotace:

Tato diplomová práce se zabývá specifickými poruchami učení a jejich reedukací, výukou anglického jazyka na 1. stupni základní školy, výpočetní technikou.

Cílem bylo zjistit možnosti reedukační péče o žáky se specifickými poruchami učení v anglickém jazyce na základní škole pomocí výpočetní techniky během vyučovacího procesu.

Klíčové pojmy:

Anglický jazyk, interaktivní tabule, osobní počítač, reedukace specifických poruch učení, specifické poruchy učení, výpočetní technika.

Annotation

This diploma thesis is focused on the problems of specific learning disorders and their re-education, English language teaching in primary school, IT technology. The main aim was determine possibilities of re-education care of children with specific learning disorders in English in primary school with IT technology during class.

Key words:

English, IT technology, personal computer, re-education of the specific learning disorders, specific learning disorders, whiteboard.

OBSAH

ÚVOD	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1. SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ.....	10
1.1. Problematika specifických poruch učení	10
1.2. Klasifikace a charakteristika jednotlivých specifických poruch učení	11
1.3. Historie zkoumání dyslexie	15
1.4. Příčiny specifických poruch učení	16
1.5. Diagnostika specifických poruch učení	17
1.6. Reedukace specifických poruch učení	22
2. METODY A FORMY VÝUKY CIZÍHO JAZYKA.....	24
2.1. Výuka anglického jazyka na 1. stupni ZŠ u dětí s SPU	24
2.2. Učebnice, materiály a pomůcky ve výuce anglického jazyka	25
2.3. Cvičení a hry ve výuce anglického jazyka	26
2.4. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	27
2.5. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání pro cizí jazyk.....	29
2.6. Individuální vzdělávací plán	29
3. MOŽNOSTI VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S SPU V CIZÍM JAZYCE.....	30
3.1. Postavení cizího jazyka ve výuce u žáků s SPU	30
3.2. Integrace žáků s SPU	31
3.3. Dyslexie v anglickém jazyce	31
3.4. Využití ICT učiteli.....	32
3.5. Využití ICT u dětí s SPU	33
3.6. PC, Interaktivní tabule	35
II. PRAKTICKÁ ČÁST	47
4. POPIS PRŮZKUMU.....	47

4.1.	Stanovení cílů, hypotéz, techniky výzkumného šetření	47
4.3.	Charakteristika průzkumných zařízení	49
4.4.	Analýza výsledků dotazníkového šetření	55
4.5.	Shrnutí výsledků průzkumu, vyhodnocení stanovených hypotéz	73
	ZÁVĚR	76
	SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	77
	SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ	80
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	81
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	84
	SEZNAM PŘÍLOH	87

ÚVOD

Dítě při svém zkoumání okolního světa používá nejdříve hmat, sluch a zrak, později začíná objevovat i řeč jako velmi dobrý sdělovací prostředek. Získává tak velmi mnoho informací, některé ukládá ve své paměti, jiné zapomíná. Mluvená řeč mu umožňuje bezprostřední kontakt s lidmi. Pak přichází doba, kdy se naučí číst a psát. Pro každého jedince znamená čtení a psaní neustálý kontakt se světem, a to jak s minulostí, tak i s budoucností. V současné době je běžnou věcí, a v systému našeho školství je to spíše nutností, že dítě již od úplného prvopočátku školní docházky pracuje na své znalosti čtení a psaní. Na konci prvního ročníku základní školy by ve většině případů mělo být schopno uvědoměle číst. Velmi častými příčinami neúspěchu v počáteční školní docházce jsou právě specifické poruchy učení.

První část mé práce je teoretická, zabývá se klasifikací specifických poruch učení, jejich příčinami, diagnostikou a následnou reedukací. Přibližuje výuku anglického jazyka na 1. stupni základní školy, využití materiálů a pomůcek ve výuce anglického jazyka, postavení cizího jazyka ve výuce u žáků s SPU, využití osobního počítače a interaktivní tabule u žáků s SPU.

Ve vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení se využití mediálních prostředků se zaměřením na informační technologie řadí k aktuálním problémům současné doby. Technika dnešní doby mění povahu učení, spolu s Internetem povahu mezilidské komunikace. Osobní počítač, interaktivní tabule se stává významným pomocníkem, který poskytuje dětem jiný rozměr způsobu získávání informací. PC a IT je pro děti všestranně využitelná pomůcka ve školní práci. Pro žáky s SPU má práce s PC, IT různé výhody. Respektuje individuální schopnosti a dovednosti dítěte, dítě má okamžitou zpětnou vazbu.

Technické pomůcky lze velmi dobře využít pro výuku anglického jazyka. Praktická část je zaměřená na průzkum problematiky možnosti využití ICT, zejména osobního počítače a interaktivní tabule při reedukační péči o žáky se specifickými poruchami učení v anglickém jazyce na prvním stupni základních škol a základních škol praktických v okrese Mělník a četnost využití PC a IT vyučujícími v hodinách anglického jazyka na prvním stupni základních škol v okrese Mělník.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ

1.1. Problematika specifických poruch učení

V souvislosti s dyslexiemi se setkáváme v odborné literatuře s termínem „specifické poruchy učení“ a se zkratkou anglického označení „specific learning disabilities“ SLD nebo jen LD.

Pojem specifických poruch učení je širší než pojem vývojové dyslexie a vývojovou dyslexii v sobě zahrnuje. Všechny dyslexie jsou tedy specifickými poruchami učení, ale ne všechny specifické poruchy učení jsou dyslexie. Existují i další specifické poruchy učení jako dysortografie, dysgrafie, dyspinxie, dyskalkulie nebo poruchy učení dané neschopností integrovat více mentálních funkcí k jednomu učebnímu cíli.

Specifické poruchy učení představují nejdynamičtěji narůstající oblast speciální pedagogiky. Počty žáků s SPU v České republice několikanásobně narostly v průběhu jednoho desetiletí. Tito žáci vyžadují speciální pedagogické a psychologické přístupy, které jsou nákladnější, zabírají nemalou část kapacity poradenského systému apod. Podobná, byť ne tak dramatická je situace i v dalších vyspělých státech. Těžiště stávajícího přístupu spočívá v tom, že diagnostika SPU je provedena nejdříve na konci první třídy, optimálně pak ve třetí třídě. V té době má však dítě za sebou jeden, dva i více let neúspěchu, zklamání i nevhodného přístupu.

Jednu možnost zmírnění problémů představuje včasné zachycení „rizikových“ dětí a práce s nimi v rámci mateřské školy. Těžiště prevence by v tomto případě patrně spočívalo na bedrech mateřské školy. Šlo by o přístup neohrožující rodinu ani dítě, protože by se obešel bez diagnóz a tedy i bez důkladné tradiční diagnostiky dítěte v odborném pracovišti. Zatím však není jasné, nakolik jsou naše učitelky mateřských škol připravené rozpoznávat tyto děti a následně s nimi i odpovídajícím způsobem pracovat.

V roce 1980 vydala skupina expertů Národního ústavu zdraví ve Washingtonu definici specifických poruch učení, která zní: „Poruchy učení jsou souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují zřetelnými obtížemi při

nabývání a užívání takových dovedností, jako je mluvení, porozumění mluvené řeči, čtení, psaní, matematické usuzování nebo počítání. Tyto poruchy jsou vlastní postiženému jedinci a předpokládají dysfunkci centrálního nervového systému. I když se porucha učení může vyskytnout souběžně s jinými formami postižení (jako např. smyslové vady, mentální retardace, sociální a emoční poruchy), nebo souběžně s jinými vlivy prostředí (např. kulturní zvláštnosti, nedostatečná nebo nevhodná výuka, psychologičtí činitelé), není přímým následkem takových postižení nebo nepříznivých vlivů.“ Tato definice jednoznačně uvádí, že jde o dysfunkci centrálního nervového systému.

1.2. Klasifikace a charakteristika jednotlivých specifických poruch učení

Dyslexie

Dyslexie je specifická porucha učení. Je nejznámějším pojmem z celé skupiny poruch učení. Začalo se o ní hovořit nejdříve, protože nejnápadněji ovlivňovala školní úspěšnost dítěte. Jak uváděly starší definice, při této poruše je úroveň čtení výrazně nižší než všeobecná inteligence.

Je to porucha, která se projevuje neschopností naučit se číst, přestože se dítěti dostává běžného výukového vedení, že má přiměřenou inteligenci a sociokulturní příležitost (Zelinková, 1999).

Dysortografie

Dysortografie je specifická porucha pravopisu. Bývá velmi často úzce spojena s dyslexií.

Mechanismy vzniku dysortografie jsou obdobné jako u dyslexií, ale spojitost se specifickými poruchami řeči a nedostatky ve sluchovém vnímání jsou více patrné.

Nedostatky ve sluchové analýze slova v hlásky se do fonetického pravopisu bezprostředně promítají a stejně tak je to při nedokonalém sluchovém rozlišování hlásek, které se artikulačně přibližují, při tzv. specifických asimilacích, při rozlišování měkkých a tvrdých slabik a při specifické artikulační neobratnosti. Stejně tak jako dyslexie ani dysortografie není homogenní skupinou. Určitý typ této poruchy ukazuje, že obtíže v pravopise mohou pramenit i z dysfunkcí neřečové mozkové hemisféry. To jsou ty případy, kdy dítě v diktátech typicky zaměňuje písmena artikulačně i znakově vzdálená, ale blízka si svou optickou podobou. Dítě ve skutečnosti přenáší do diktátu záměny, kterých se dopouští při čtení a které jsou odrazem jeho nedokonalé zrakové diferenciací tvarů (Zelinková, 1999).

Dysgrafie

Dysgrafie je taková specifická porucha psaní, kdy se dítě mimořádně těžce učí psát, i když netrpí žádnou smyslovou vadou, pohybovou poruchou, nemá žádné velké nedostatky v inteligenci ani v oblasti citových vztahů. Takové dítě nedovede napodobit tvary písmen, nepamatuje si je, zaměňuje je, dokonce je zrcadlově obrací. Zpravidla píše toporně a křečovitě. V praxi se velmi často setkáváme spíše s mírnějšími obtížemi, které jsou charakteristické nápadně neúhledným, nejistým rukopisem (Matějček, 1987).

Dyspinxie

Dyspinxie je specifická porucha kreslení, která se projevuje nápadně nízkou úrovní kreseb. Dítě nedovede přenést svoji představu na plochu papíru, nedovede kresebně napodobit určité sestavy čar nebo ploch. Celý kresebný projev dítěte je nápadně primitivní a ukazuje velmi dobře, do jaké míry je jeho názorná orientace porušena.

Tyto specifické obtíže v kreslení se zpravidla nevyskytují samostatně, ale tvoří součást syndromu lehkých mozkových dysfunkcí. Kresebné testy jsou velmi užívaným vodítkem pro diagnostiku mozkových dysfunkcí.

Dyskalkulie

Dyskalkulie je specifická porucha počítání, kdy dítě nechápe symbolickou povahu čísla a ulpívá nepřiměřeně na konkrétních názorových představách.

Nápravné metody a postupy směřují k tomu, aby se pomocí názorných pomůcek umožnilo dítěti pracovat rychleji a účinněji a také, aby mu byl umožněn přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu.

Tato porucha se obvykle projeví již při prvním setkání dítěte s čísly. Dyskalkulie má mnoho forem, mezi které patří nápadná neschopnost provádět početní operace, neschopnost osvojit si počtářský slovník a matematické pojmosloví, porucha v chápání časových a prostorových vztahů, k nimž patří i orientace ve vlastním tělesném schématu. Existuje také forma, která je charakterizována neschopností číst a psát čísla a početní symboly, forma, která se vyznačuje poruchou v prostorové organizaci čísel.

Dyspraxie

Dyspraxie je v současné době používaná spíše neurology než pedagogy. Zároveň je však zřejmé, že se učitelé s touto kategorií dětí setkávají a jejich projevům často nerozumějí, považují je za nedbalost, lajdáctví a především nekázeň. Děti

postižené touto poruchou mají obtíže naučit se jíst lžičkou, jasně a srozumitelně hovořit, zapínat si knoflíky, jezdit na kole a ve školním věku psát.

Členění dyslektiků probíhá na základě zjištění, jakým způsobem a do jaké míry se v jednotlivých případech uplatňují percepční poruchy zrakové a sluchové, jaký je jejich vzájemný poměr, tj. vztah obtíží dyslektických a dysortografických.

Vyskytují se jak dyslexie „čisté“, bez známých hlubších obtíží v pravopise, tak dyslexie kombinované v různém stupni s dysortografií. Tyto kombinované dyslexie se vyskytují v praxi hojněji a souvisí s výskytem LMD. Jedná se o nedokonalou nebo přímo defektní souhru funkcí, které jsou nutné pro normální čtení a psaní. Jsou to především poruchy v motorice, poruchy zrakového a sluchového vnímání, poruchy orientace „vpravo – vlevo“, poruchy smyslu pro rytmus, nápadné obtíže v tvoření pojmu pro jednotlivé skupiny věcí a jevy, těžkosti v přenášení představ z jedné úrovně na druhou, poruchy reaktivity – těkavost, prudké nekontrolovatelné reakce nebo nápadné ulpívání na některých činnostech. Pro tuto pestrost v obrazech dyslexií je velmi obtížné vnitřně rozčlenit tyto poruchy. Na podkladě klinického obrazu je možné vyzdvihnout alespoň určité „typy“, které jsou charakteristické převahou poruchy daných složek, které jsou nezbytné pro zvládnutí čtení a psaní (Matějček, 1972).

Typ A – vyskytuje se nejčastěji, charakteristické jsou časté chyby ve čtení a v pravopise, které pramení z nedokonalosti nebo poruchy v základní organizaci smyslových dat. Je příznačný pro dyslexii a dysortografií.

Typ A1 – porucha sluchové analýzy a sluchové diferenciací. Dítě dobře rozumí smyslu slov, dokáže je opakovat, ale nezachytí pořadí hlásek. Porucha bývá provázena i nálezem logopedickým – artikulační neobratnost, zvláštní „asimilace“ hlásek, neurčitá výslovnost hlásek foneticky blízkých. Ve čtení se tento typ vyskytuje spíše druhotně, ale u těžkých poruch je i čtení těžce narušeno.

Typ A2 – nedokonalá zraková analýza a diferenciací. Dítě zaměňuje tvarově blízká písmena, neodhaduje správně ani pořadí písmen, nedochází ani k pohotové syntéze, takže čtení je pomalé a obtížné. V pravopisu se tento typ uplatňuje jen druhotně. Při psaní se objevují záměny písmen podobného tvaru tiskacího.

Typ B – doplněk předchozího typu, obtíže motorické ne ve smyslu neurologickém, ale spíše jde o celkovou neobratnost, která je typická pro případy LMD. Psaní

odčerpává příliš mnoho pozornosti, dítě nestačí kontrolovat a sledovat a skladbu písmen. Vyskytují se tedy chyby z nepozornosti. Dysgrafie bývá podkladem pro dysortografii.

Typ C – obtíže v mechanismech, které provádějí integraci jednotlivých dějů potřebných k plynulému čtení a psaní. Čtení je bez výrazných chyb, ale stále pomalé, pravopis nebývá příliš dotčen, psaní je pomalejší a nejisté.

Typ C1 – převaha obtíží v chápání symbolické povahy grafického znaku. Dítě rozlišuje dobře tvary písmen, dovede je i dobře opsat, ale nemůže si „vzpomenout“, co které znamená. Dítě nerozumí čtenému textu, není schopno se písemně vyjadřovat. Z chyb se objevují spíše agramatismy tvaroslovné než hláskoslovné.

Typ C2 – převaha obtíží v syntetizačních pochodech a v automatizaci procesu čtení a psaní. V počátcích výuky čtení bez problémů, obtíže přicházejí při spojování slabik ve větší celky. Závažné čtenářské chyby neexistují, čtení zůstává na úrovni hláskování a slabikování. Pro tento typ je výhodnější výuka čtení globální metodou.

Typ D – převažuje porucha v základní reaktivitě dítěte a dynamice psychických procesů. Tento typ nelze považovat za specifický, čtenářské a pravopisné chyby jsou početné, ale bez zřejmých zákonitostí.

Typ D1 – charakteristická je hyperaktivnost a impulsivita, zrakové a sluchové vnímání funguje, ale dítě jej prakticky nemůže využít. Dítě text pouze odhaduje podle představy obsahu, kterou si samo tvoří na podkladě porozumění některých slov. Stejně i psaní probíhá tak rychle, že nedojde ke sjednocení dějů potřebných ke zvládnutí pravopisu. Psaní začátku slov bývá dobré, ale koncovky bývají zkomolené nebo vynechané.

Typ D2 – hypokinetičnost, perseverace, dítě nestačí normálním časovým nárokům při psaní a čtení, nestíhá sledovat skladbu ani obsah písmen a nemůže se zpětně kontrolovat. Typické jsou chyby z nepozornosti jako u typu předchozího, čtení a psaní je nápadně pomalé.

Od dyslexie musíme odlišit tzv. **pseudodyslexie**. Podkladem pro ně není nedostatek nebo porucha základních schopností ke čtení. Důvodem bývá okolnost, která zapříčinila, že se dané schopnosti nemohly rozvinout nebo byly potlačeny. Mezi tyto okolnosti může patřit napjatá citová situace v rodině, nevhodné pedagogické zacházení nebo nevhodný didaktický postup, dlouhé zanedbávání školní docházky

nebo špatný zdravotní vztah, dokonce i vady zraku, sluchu, popř. řeči, ojediněle i dvojjazyčná výchova v rodině.

Úkolem nápravy je především odstranění příčiny školního neúspěchu, protože důsledky neúspěchu z těchto důvodů bývají stejné jako u pravých dyslexií. Častá je i kombinace různých vnějších nepříznivých činitelů. Dítě s těmito potížemi klade velké nároky na práci a trpělivost učitele a také je tu riziko utváření neurotických povahových rysů, čemuž je nutno předcházet.

Alexie

Alexií označujeme takové poruchy, které byly získány následkem prokázaného poškození mozku na rozdíl od dyslexie, kterou označujeme přívlastkem vývojová, tj. že se projevila během vývoje dítěte, podle určitého stupně jeho zralosti.

1.3. Historie zkoumání dyslexie

Přestože učitel zaujímá nejpřednější místo v procesu učení dítěte, především v procesu čtení a psaní, nebyli objeviteli specifických poruch tohoto procesu učitelé. Stali se jimi lékaři. Počátky zkoumání dyslexie musíme spojovat s historií poznatků o afáziích, tj. o poruchách řeči a sdělovacího procesu v důsledku určitých místních poškození mozku.

Velkým přínosem byl případ Jacquesa Lordala (1773 – 1870), který utrpěl mozkový úraz, po kterém ztratil schopnost vyjadřovat se slovy i schopnost rozumět slovům psaným. Po určité době se jeho porucha upravila a nezanechala větší následky. Lordal jako profesor lékařské fakulty v Montpplier dokázal svou poruchu dobře popsat a nazval ji „amnezie verbale“, ztráta slovní paměti.

V roce 1874 německý neurolog O. Wernicke objevil místa, která přednostně odpovídají za porozumění mluvené řeči a za obsahovou složku našeho slovního projevu.

Vývojová forma dyslexie byla objevena v Anglii v roce 1896 třemi zdravotnickými pracovníky ve stejné době, ale nezávisle na sobě. V dalších letech vystupuje na scénu jedna z veličin dyslektického bádání, Samuel Terrey Orton (1879 – 1948). Jeho teorie hovoří o tom, že za normálních okolností má jedna mozková polokoule zřetelnou funkční převahu nad druhou. V důsledku toho se nám při čtení obrazy slov nemíchají,

nepletou, nesměšují. Pokud však jedna hemisféra svou funkcí dostatečně nepřevládá nad druhou, dochází k tomu, že se zrcadlové obrazy z obou hemisfér začínají prostupovat, směřovat, objevovat střídavě, a to vede k nepřesnému vnímání.

Důležité místo v historii zkoumání dyslexie u nás zaujímá docent chorob nervových a duševních MUDr. Antonín Heveroch. V roce 1904 uveřejnil článek „O jednostranné neschopnosti naučiti se čísti a psáti při znamenité paměti“ v učitelském časopise Česká škola. Na svou dobu podává velmi kvalitní definici této poruchy.

„Neschopnost naučiti se čísti a psáti při vývoji duševním dostatečným, aspoň do toho stupně, že neschopnost bychom tu nečekali, kde tudíž překvapuje. Schopnost čísti a psáti nepochybně zakrněla proti ostatním schopnostem“ (Matějček, 1972, s. 240).

S nápravou prvních případů dyslexie se u nás začalo již v roce 1952, a to zásluhou J. Langmeiera, tehdy psychologa Dětského oddělení psychiatrické léčebny v Havlíčkově Brodě a O. Kučery, který byl v té době primářem tohoto oddělení.

V současnosti se u nás problémem dyslexie zabývají desítky odborníků. Jedním z nejvýznamnějších byl Prof. PhDr. Zdeněk Matějček, CSc. Jeho knihy „Vývojové poruchy čtení“ (1972) a „Dyslexie“ (1987) se staly základním zdrojem informací o dyslexii.

1.4. Příčiny specifických poruch učení

Podle Zelinkové (1994) existuje celá řada teorií, jež se snaží odhalit příčiny, které se ve svém důsledku projevují jako poruchy učení. Z hlediska neuroanatomie a neurofyziologie jsou příčinou SPU poruchy ve stavbě a funkci určitých oblastí mozku, popř. v nedostatečné funkci analyzátorů (např. zrak). Někteří psychiatři hledají příčiny v narušení komunikace mezi dítětem a okolním světem.

Z hlediska pedagogiky a psychologie je třeba ke zvládnutí základních školních dovedností dosažení určité úrovně funkcí, které se na čtení, psaní a počítání podílejí. Je – li porucha ve vývoji některé z funkcí nebo v jejich spolupráci, může se projevit jako porucha učení.

Například Francouz A. Tomatis (1983) předpokládá, že poruchy čtení a psaní vznikají následkem nedostatečného rozvoje sluchového vnímání. Polský autor (Bogdanowicz 1985) uvádí jako nejzávažnější příčinu poruchy rozvoje percepčně motorických funkcí. J. M. Noel (1976) uvádí kromě výše uvedených příčin ještě nepochopení systému písmen abecedy, překříženou laterální, poruchy orientace v prostoru, v čase, poruchy v organizaci časoprostorových struktur.

Převážná většina autorů uvádí zároveň více příčin, které se vzájemně kombinují.

Podle Kučery (1961) mezi příčiny SPU patří Lehká mozková dysfunkce (dříve lehká dětská encefalopatie, nyní ADHD(zkratka anglického „Attention Deficit Hyperactivity Disorder“ – hyperkinetická porucha (HKP). Projevy se objevily u 50 % dětí. Dědičnost byla prokázána ve 20 %. Třetí skupina byla hereditárně encefalopatická a tvořilo ji 15% dyslektiků. Neurotická nebo nejasná příčina byla, podle Matějčka (1987), označena u zbývajících 15% dětí.

Podle Zelinkové (1994) stoupenci psychiatrického směru zdůrazňují psychogenetický aspekt poruch učení, zaměřují se na vyjadřování dítěte nejen řečí, ale i výtvarnými, hudebními s dalšími technikami. Psychoanalytický přístup vychází z předpokladu, že dyslexie je poruchou vztahu mezi dítětem a prostředím, poruchou komunikace. Chybí – li citový vztah, dostává se dítě do izolace. Nekomunikuje nebo začíná mluvit později.

Podle Pokorné (1997) je etiologie SPU, podmíněná jednotlivými přístupy, je velmi pestrá. Nejnovější výzkum se zaměřuje na specifickou funkci mozkových hemisfér a jejich vzájemné propojení. Již na počátku výzkumu SPU se předpokládalo, že pokud tyto poruchy nejsou důsledkem sníženého intelektu dítěte ani málo podnětného prostředí ve kterém vyrůstalo, a ani důsledkem negativního emocionálního vývoje, musí jít o dispoziční zatížení, tedy nedostatečnou funkční zdatnost centrálních instancí. V odborné literatuře se uvádí dva faktory, které podmiňují vznik SPU. Dědičný sklon a lehká mozková postižení.

1.5. Diagnostika specifických poruch učení

Při vyslovení diagnózy dyslexie je nutná úzká spolupráce pedagogiky, psychologie, lékařských i sociálních disciplín.

Vlastním cílem diagnostiky je připravit podmínky pro cílevědomou léčebnou nebo nápravnou pomoc dítěti. Můžeme rozlišit tři základní složky v diagnostické práci:

1. Je třeba zjistit, zda v konkrétním případě vyšetřovaného dítěte jde skutečně o vývojovou dyslexii.
2. Jedná-li se o dyslexii, je třeba provést podrobný rozbor případu a zjistit, jakého původu a jakého typu porucha je.
3. Jedná-li se o dyslexii a máme-li představu o jejím klinickém obrazu, je třeba zjistit všechny podmínky a okolnosti, které mají význam pro nápravnou péči o toto dítě.

Diagnostický postup je pružný a řídí se zásadou individuálního výběru vyšetřovacích metod.

1. Školní dokumentace

Zpráva učitele je zpravidla prvním diagnostickým vodítkem. Měla by obsahovat důkladný rozbor školního prospěchu dítěte, který poskytuje řadu informací, které dávají směr celému dalšímu vyšetření. Učitel dále uvádí průběh školních obtíží dítěte, odhad inteligence dítěte, uvádí, nejsou-li ve čtení nebo psaní dítěte některé nápadnosti, které zasluhují zvláštní pozornost. Tato zpráva by měla přinést i názor učitele na rodinné prostředí dítěte a na spolupráci rodiny se školou.

2. Anamnéza s rodiči

Anamnestický rozhovor s rodiči by měl předcházet vyšetření dítěte, aby toto vyšetření mohlo již být cíleně zaměřeno. Anamnéza poskytuje často informace, které jinak získat nelze.

- a) anamnéza rodová – je třeba se dozvědět, zda se v příbuzenstvu neobjevují nápadné obtíže ve čtení a v pravopise, jaká je úroveň školního vzdělání v rodině. Zjišťuje se také výskyt poruch řeči, leváctví a jiných nápadností.
- b) vývojová a zdravotní anamnéza dítěte – postoje rodičů k narození dítěte, průběh těhotenství a porodu, chování dítěte v novorozeneckém období, pohybový vývoj dítěte, vývoj řeči a sociálních návyků, prodělané nemoci, údaje o lateralitě dítěte, povahové rysy, vztah k druhým lidem apod.
- c) výchovná anamnéza – konstelace rodiny, výchovné obtíže apod.
- d) anamnéza týkající se obtíží ve čtení a psaní – takto pojatá anamnéza vyloučí z kategorie dětí podezřelých z dyslexie většinu nepravých dyslexií, resp.

pseudodyslexií. Jestliže tato anamnéza potvrzuje pracovní hypotézu dyslexie, pokračuje vyšetření dítěte.

3. Vyšetření dítěte

A – úvodní rozhovor s dítětem – je potřeba zbavit dítě napětí z nové situace, je nutné s ním navázat osobní kontakt, který zajistí spolehlivější výsledky testů. Můžeme získat i představu o prožívání potíží samotným dítětem, máme možnost sledovat řeč dítěte, artikulaci, skladbu řeči, slovní zásobu, obsahovou stránku řeči i schopnost sociálního užití řeči v rozhovoru. Odreagovat napětí můžeme i manuální činností, která by však měla být z diagnostického hlediska také přínosem.

B – zkouška hlasitého čtení – provádí se individuálně, testující vyplňuje záznamné lístky, kde jsou podrobné údaje o rychlosti a způsobu čtení, počtu a kvalitě chyb, porozumění čtenému textu a o chování dítěte při zkoušce.

- rychlost čtení – počet správně přečtených slov za minutu, tento ukazatel vysoce koreluje s vývojem čtenářských návyků, se správností a porozuměním. „Čistou“ rychlost čtení vyjadřujeme čtenářským kvocientem, abychom ji mohli porovnat s ukazateli mentálního vývoje dítěte.
- počet chyb – je charakteristickým ukazatelem poruch ve čtení. Za sociálně únosné čtení se ve třetím ročníku pokládá maximálně 10% chybně čtených slov.
- stupeň vývoje čtenářských návyků – čtení je charakterizováno určitým stylem, jak daný text dítě zvládá. Souvisí s rychlostí i s porozumíváním obsahu, vliv má i tempo řeči.
- kvalita chyb ve čtení – odhalení těchto chyb pomáhá zjistit psychické mechanismy, které se na poruše účastní. Chyby hodnotíme z těchto hledisek: lokalizace, kvalita a smysl.
- porozumění čtenému textu – dítě vypráví, co si během stanovené doby přečetlo. Dítě neopravujeme, je-li třeba, pomáháme mu otázkami.
- průvodní chování ve čtení – je nezbytné k tomu, abychom posoudili, jakým procesem dítě ke zjištěnému výsledku dospělo. Hodnotíme, zda dítě při čtení předbíhá nebo se vrací, zakoktává se nebo protahuje konce slov. Také sledujeme, jestli dítě čte tzv. „dvojím čtením“ – jednou nebo dvakrát pro sebe, pak nahlas.

Sledujeme, zda dítě své chyby samo opravuje, jakou dává najevo při čtení námahu, napětí, nejistotu, vzrušení nebo jiný psychický stav.

- tiché čtení – rozlišujeme dvě formy
 - a) text obsahuje různé pokyny, které má pokusná osoba provést.
 - b) text je souvislý a některá slova jsou vynechána, pokusná osoba je má podle dějové souvislosti doplnit.

C – Zkouška psaní a pravopisu – V praxi zatím nejsou standardní zkoušky psaní a pravopisu.

Příklady pracovních postupů pro diagnostiku.

- psaní – je důležité především posouzení grafomotorické stránky písemného projevu. U „opsání“ slova posuzujeme především velikost a tvar písmen, jistotu tahů, tlak na podložku, dodržování směru atd. Velmi důležitým činitelem je čas, který dítě k napsání slova potřebuje.
- pravopis – jsou používány zvláštní diktáty, kde chceme zachytit nejistotu dítěte v sluchové analýze slov v hlásky, výskyt specifických asimilací atd. (Matějček, 1987).

D – Vyšetření inteligence – Všechny definice dyslexie uvádějí nápadný rozpor mezi úrovní čtení, popřípadě pravopisu dítěte a inteligencí, kterou naměříme psychologickými testy. Vyšetření inteligence vymezí skupinu dětí, které čtou špatně, ale není to v rozporu s jejich inteligencí. Při vyšetření je důležitý dobrý pracovní kontakt s dítětem.

Rozborem testových výsledků získáme také podklady pro hodnocení vnímání dítěte, paměti, představivosti, řečových funkcí apod.

E – Speciálně zaměřené zkoušky – Při vyšetření v oblasti motoriky hodnotíme míru pohyblivosti dítěte, tělesnou obratnost, patří sem testy laterality, zjišťujeme orientaci dítěte vpravo – vlevo. Testujeme vnímání, řeč dítěte, dítě absolvuje kresebné zkoušky, důležitá je i zkouška smyslu pro rytmus.

F - Další odborná vyšetření - V některých případech je nutné získat ještě některé další odborné vyšetření, např. psychiatrické, pediatrické, neurologické, logopedické

atd. Je nutné vyloučit možnost, že porucha je způsobena poškozením některých orgánů, oblasti psychiky a CNS.

Podle Zelinkové (2006) jsou projevy a skutečnosti, které opravňují k označení „rizikové dítě z hlediska dyslexie“ již v předškolním věku. Cílem není stanovit diagnózu v raném věku, ale upozornit rodiče, popř. pedagogy na možnost ohrožení dítěte výukovými potížemi, popřípadě dyslexií.

Pro přehlednost Zelinková příčiny, projevy a možnosti péče zpracovala do tabulky.

Tabulka č. 1: Příčiny, projevy, možnosti nápravy SPU

Příčiny, kognitivní projevy	Projevy v předškolním věku	Co lze udělat?
Dědičnost	Trpí někdo v rodině dyslexií?	
Změny centrální nervové soustavy	Byla obtíže v těhotenství, kolem porodu, po porodu?	
Řeč – vývoj	Dítě později začíná mluvit, má malou slovní zásobu.	Věnovat pozornost rozvíjení řeči, omezit televizi jako zdroj pasivní zábavy.
Řeč – porozumění	Dítě nerado poslouchá pohádky, nepřesně reaguje na pokyny.	Zjednodušení mluvního projevu, kontrolní otázky. Oživení pohádek např. pohybem.
Řeč – vyjadřování	Obtížně a nepřesně se vyjadřuje, gestikuluje.	Nespěchat na dítě s odpovědí, pomoci ve vyjadřování.
Sluchová percepce	Nerozlišuje podobná slova.	Systematické rozvíjení fonemického sluchu.
Motorika	Opožděný pohybový vývoj. Dává přednost sedavým aktivitám.	Zvýšit pohybovou aktivitu dítěte, podporovat pohybový vývoj, omezit sledování televize a hry na PC.
Vizuomotorická koordinace	Nemá rádo omalovánky, nerado kreslí.	Rozvíjet kresebný projev.
Paměť	Nepamatuje si básničky, písničky.	Cvičit říkadla, rozpočítadla, básničky. Cvičit paměť.

1.6. Reeducace specifických poruch učení

„Reeducací označujeme takové speciálně pedagogické metody, které rozvíjejí nevyvinuté funkce nebo upravují či napravují porušené funkce a činnosti v oblasti postiženého analyzátoru, a to se zřetelem k celé osobnosti postiženého“ (Defektologický slovník, 2000, s. 297).

Reeducace je dlouhodobý diagnosticko – terapeutický proces jehož cílem je odstranění nebo zmírnění obtíží dítěte a zlepšení celkového stavu psychiky dítěte. Pro reeducaci specifických poruch učení platí řada pravidel, které musí tým pečujících osob o děti z této kategorie nejen dobře znát, ale i především uplatňovat a dodržovat.

Podle Zelinkové (1994) platí pro reeducaci specifických poruch učení doporučení, která je třeba respektovat. Dítě může mít nepříjemné zážitky z předchozího učení zaměřené zejména na oblasti, ve kterých selhává. Jestliže chceme změnit vztah dítěte k učení, měli bychom začít činností, kde lze očekávat úspěch. Cílem je získání důvěry.

Po navázání kontaktu s dítětem provádíme formou her a soutěží různá cvičení zaměřená na rozvoj percepce, řeči, cvičení pravolevé a prostorové orientace soustředění atd. Reeducace vychází z diagnózy, která se v průběhu práce s dítětem zpřesňuje. Na základě diagnózy volíme i nejvhodnější metodu práce. Podle Zelinkové (1994) by měly být součástí reeducace rozhovory zaměřené na sebehodnocení dítěte vůbec zvláště pak v předmětech, kde se objevuje porucha. Učíme dítě uvědomovat si své klady a nedostatky.

Žákům s SPU nestačí pouze přizpůsobit vyučování, ale je potřeba též rozvíjet nedozrálé percepce a ty, které se podílejí na vzniku poruchy. K úspěšnosti dítěte je potřeba, aby mělo rozvinuté sluchové a zrakové vnímání, časovou a prostorovou orientaci.

Podle Pokorné (1997) vyžaduje překonání SPU specifické způsoby nápravy. Nejlepší nápravou SPU je poruchám předcházet. Jsou vypracovány techniky a metodiky rozvoje kognitivně – percepčních funkcí u dětí předškolního věku. Předcházet SPU znamená nejen předcházet výukovým obtížím, ale i jejich negativním následkům, jako je ztráta motivace k učení, nepochopení nové látky apod. Znamená

to rovněž předcházet poruchám koncentrace, poruchám chování a neurotickým obtížím dítěte.

Pokorná (1997) uvádí zásady, které je potřeba při reedukaci SPU dodržovat.

1. Zaměření terapie na specifiku jednotlivého případu – je třeba respektovat vnitřní (intelekt dítěte, jeho schopnost koncentrace, motivace k práci) i vnější (prestiž vzdělání v rodině, podpora učitelem, rodičem) podmínky pro nápravu.
2. Psychologická analýza celkové situace dítěte – vztah dítěte k učení, vztah mezi rodiči a dítětem.
3. Co nejpřesnější diagnostika obtíží dítěte – seznámení rodičů s příčinami školních neúspěchů dítěte.
4. Stanovit obtížnost jednotlivých úkolů – zajistit, aby cvičení, která má dítě provádět, byla jeho schopnostem přiměřená.
5. Aby dítě zažilo úspěch již při první návštěvě v poradně nebo při první nápravné hodině ve škole – zážitek úspěchu je nejsilnější motivační impuls.
6. Při nápravě postupovat po malých krocích – dosáhneme tím častějšího prožívání úspěchu.
7. Pracovat s dětmi pravidelně, pokud možno denně – důležité je pro pomoc při nápravě získat rodiče. Pracovat s dítětem co nejsystematičtěji.
8. Vytvořit dítěti podmínky, aby cvičení provádělo s porozuměním – při systematickém cvičení musí docházet u dítěte k znovu vybavování a znovu uvědomování nacvičovaného jevu.
9. Dítě se musí dokonale soustředit – je potřeba dítěti vytvořit takové podmínky, aby mohlo optimálně koncentrovat svoji pozornost.
10. Náprava SPU obvykle vyžaduje dlouhodobý nácvik – úspěchy se budou dostavovat postupně, je potřeba dlouhodobý nácvik.
11. Rozvíjející schopnost u dítěte musíme cvičit tak dlouho, dokud není zautomatizována – pomoci dítěti postupně odstraňovat jednu obtíž za druhou.
12. Používat co nejpřirozenější metody a techniky, které respektují situaci, v níž se dítě musí osvědčit – cílem nápravy není jen překonat specifické nedostatky, ale umožnit dítěti, aby se naučilo korigovat samo sebe a bylo úspěšné i ve školním prostředí.
13. Vše, co má dítě pochopit a co mu předkládáme, musí mít strukturu – děti potřebují porozumět přehledům, které jsou jasně strukturovány a na nichž pak můžeme stavět a přibližovat další poznatky a souvislosti.

Jucovičová a Žáčková (2008) říká, že „cílem reedukace specifických poruch učení je odstranit v co největší míře obtíže dítěte. Je třeba mít vždy na mysli, že neučíme děti pro optimální výkon, ale pro život. Reedukace je jen jeden ze způsobů vypořádání se s projevy poruchy. Člověk se musí naučit se svou poruchou žít, pracovat s ní a obcházet ji tak, aby mu příliš nebránila v úspěšném životě, studiu i práci. Pak můžeme hovořit o tom, že jsme specifickou poruchu učení dokázali úspěšně kompenzovat.“

2. METODY A FORMY VÝUKY CIZÍHO JAZYKA

2.1. Výuka anglického jazyka na 1. stupni ZŠ u dětí s SPU

V dnešní době je výuka anglického jazyka podle rámcově vzdělávacího programu pro základní školy povinná od 3. třídy. Některé školy díky volným disponibilním hodinám zařadily předmět anglický jazyk nebo anglické cvičení již od 1. třídy.

Výuka cizích jazyků zaznamenala v poslední době výrazné změny. Vyučovací proces se, díky využívání nových metod, zkvalitňuje. Žáci mají možnost pracovat s novými učebnicemi a pomůckami.

Hlavním cílem výuky cizího jazyka je dosažení komunikativní kompetence. Je potřeba zvládnout jednotlivé jazykové oblasti – čtení a poslech s porozuměním, ústní projev, slovní zásobu, gramatiku, psaný projev, výslovnost, pravopis.

Podle Zelinkové (2005) jsou pro výuku cizího jazyka důležité zásady:

1. **multisenzoriální vyučování** – tento způsob spojuje zrak, sluch, hmat a kinestetické vnímání. Dítě vidí obrázky nebo situace a spojuje je s danými slovy.
2. **komunikativní přístup** – dovednosti vnímat mluvího, rozumět jeho sdělení, vyjadřovat své potřeby a myšlenky.
3. **sekvenční přístup** – postupujeme po malých krocích od učiva, které žák zvládá, k novému, náročnějšímu.
4. **strukturovaný přístup** – znamená osvojování celků, které mají stejnou nebo podobnou grafickou strukturu.
5. **opakování učiva, automatizace, přeučení** – je to zásada mnohonásobného opakování slovní zásoby i gramatiky, vede k automatizaci.

6. **respektování individuality dítěte** – nelze vytvořit univerzální metodu výuky a způsob hodnocení pro všechny děti stejně.
7. **nácvik metakognitivních strategií** – posilování reflexe vlastního procesu učení.

2.2. Učebnice, materiály a pomůcky ve výuce anglického jazyka

Nabídka učebnic a pomůcek stoupá se zvyšujícím se zájmem o výuku cizích jazyků. Kromě učebnic k užití v běžných třídách lze zakoupit na českém trhu učebnice pro dyslektiky.

Mezi pomůcky využitelné při práci s dětmi s SPU v hodinách anglického jazyka patří obrázkové slovníky, kartičky, lota, pexesa, přehledy gramatiky.

V současné době je čím dál tím větším pomocníkem audio – vizuální technika. ICT mohou být motivující pro všechny děti bez rozdílu, ale v případě dětí se speciálními potřebami můžeme nalézt řadu specifik.

Kvalitní učebnice by měly obsahovat jasně vymezené cíle. Měly by být srozumitelné, jasné, výstižné a přehledné. Používání učebnice ve výuce závisí vždy na učiteli. Při výběru učebnice anglického jazyka bychom se měli zaměřit na strukturu. Míra využívání učebnic není dosud přesně daná.

Mezi nejčastěji využívané učebnice pro výuku anglického jazyka na prvním stupni patří „**Happy House**“, „**Happy Street**“, „**Chit Chat**“, „**Project**“ od nakladatelství Oxford University Press. Na trhu je však velké množství dalších učebnic, které lze při výuce využívat.

Jako učebnice angličtiny pro dyslektiky zmiňuje Zelinková (2005, s. 115–116) „**Angličtina 1, 2, 3**“ od nakladatelství Tobiáš, „**Angličtina pro 4. – 9. ročník**“ od nakladatelství Angličtina Expres, „**Start with Click**“ a „**Way to Win**“ od nakladatelství Fraus.

Velkou pomůckou pro jedince s dyslexií je speciální program s názvem „Jazyky bez bariér“.

Autorkou je Ing. Dagmar Rýdlová. Velice dobře zná problém žáků s dyslexií, ona sama je dyslektička. Již řadu let se zabývá vývojem metod a pomůcek, které by dyslektikům pomohly s učením jazyků. Rýdlová tvoří metodické a realizační modely, na kterých je postaven i speciální software pro výuku začátečníků i pokročilých při současném využití jakékoliv učebnice.

Program „Jazyky bez bariér“ získal řadu světových ocenění. Jediní ho můžou používat nejen na PC, ale i na počítačích Apple, mobilech a tabletech.

Jedná se o speciální program, který umožňuje probírané učivo vidět a slyšet najednou vždy jen po malých částech.

Každé slovo, i větu si děti mohou opakovat, kolikrát potřebují a svým vlastním tempem.

2.3. Cvičení a hry ve výuce anglického jazyka

Podle Dunna (1994) dětská mysl nerozlišuje příliš mezi hrou a aktivitou, která zahrnuje zábavu, napětí a možná i soutěživost. Hry a hrám podobné aktivity hrají významnou roli v učení se cizímu jazyku, protože poskytují procvičení potřebného jazyka. Hry a aktivity mohou trvat od několika minut, jako jsou například úvodní hry (Simon říká, hry na procvičení paměti, snap, loto), až do deseti či patnácti minut nebo i déle.

Důležité je jazykové plánování, abychom dokázali jazykové zvládnout začátek, konec, udržení zájmu během aktivity a specifický jazyk nutný pro určitou hru nebo aktivitu.

Při výuce jazyků lze využívat i řadu jiných osvědčených pomůcek. Např. vystřihovánky, skládačky, hry. Děti si je můžou vyrobit i sami.

Existuje velké množství her do výuky anglického jazyka a spousta zdrojů, které tyto hry nabízí. Samotná hra se může stát cvičením, kdy daný problém procvičujeme zábavnou formou.

Hra zpestřuje hodinu, pomocí hry zábavnou formou opakujeme a procvičujeme již probrané učivo. Díky hře dítě udrží déle pozornost, zvyšuje se koncentrace. Při hře využíváme různé dovednosti, např. čtení, psaní, poslech, mluvení. Dyslektikům pomáhají zejména hry na rozvoj slovní zásoby, na procvičování pravopisu slov a různé hry jazykové.

Mezi hry rozvíjející slovní zásobu patří pexeso (žáci k sobě přiřazují kartičky česky a anglicky), které je u dětí velmi oblíbené. Slovní zásobu můžeme procvičit i při hře Bingo, díky níž si žáci osvojí anglická slovíčka.

Hry zaměřené na psaní jsou pro dyslektiky náročnější. Patří sem osmisměrky, křížovky nebo např. hláskující žralok.

Nakladatelství „DYS“ vydává různé pomůcky pro děti s poruchami učení. Všechna cvičení lze provádět jako prevenci obtíží s dětmi na základních a speciálních školách.

Ve výuce cizího jazyka lze využívat prvky alternativních metod. Dramatickou výchovu, projektové vyučování, metodu kritického myšlení, myšlenkové mapy, kreativní psaní.

Podle PhDr. Kamily Balharové, která se věnuje výuce žáků s SPU jsou velkým pomocníkem hry, které se podílejí na rozvoji sluchového a zrakového vnímání, časové a prostorové orientaci.

Cílem hry na procvičování zrakové paměti je zapamatovat si nejméně 4 písmena, včetně jejich postavení v řadě. Náročnost si může žák sám postupně zvyšovat. K procvičování zrakového vnímání slouží hry, např. hledání správných dvojic. K rozvoji sluchového vnímání slouží cvičení na počet tónů, melodii, rytmus. Podle Balharové mají žáci při výuce anglického jazyka velké problémy s pravolevou a prostorovou orientací a s orientací v čase. Žák si musí ujasnit své postavení v čase. Existují cvičení na jednotlivé části dne, pojmenováním „před“, „po“, „mezi“ se žák učí orientovat se v jednotlivých částech dne.

2.4. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program definuje ve školství v České republice nejvyšší úroveň vzdělávání spolu s projektem Národní program pro rozvoj vzdělávání (tzv. Bílá kniha). V roce 2004 MŠMT schválilo nové principy v politice pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Toto rozhodnutí změnilo systém kurikulárních dokumentů, které jsou nyní vytvářeny na dvou úrovních a to na úrovni státní a na úrovni školské. (wikipedie)

Na rámcově vzdělávací program (RVP) ve školách navazuje školní vzdělávací program (ŠVP), který si každá škola vytváří sama.

RVP byl v základních školách poprvé uplatněn 1. září 2007. 1. 9. 2013 nabývá účinnosti upravený Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

RVP obsahuje 4 části a slovníček použitých výrazů. Část „A“ vymezuje RVP pro základní vzdělávání v systému kurikulárních dokumentů. Seznamuje nás se systémem kurikulárních dokumentů, principy RVP pro základní vzdělávání a tendencemi ve vzdělávání.

Část „B“ charakterizuje základní vzdělávání. Seznamuje nás s organizací základního vzdělávání, povinností školní docházky, hodnocením výsledků vzdělávání a získáním vzdělání a ukončením základního vzdělání.

Část „C“ popisuje pojetí a cíle základního vzdělávání., klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, průřezová témata a rámcový učební plán.

Poslední část „D“ se zabývá vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, vzděláváním mimořádně nadaných žáků, podmínkami materiálními, personálními, hygienickými, organizačními.

RVP by měl respektovat individualitu každého žáka. Hlavním cílem by měla být všestranná kultivace dětské osobnosti s důrazem na sebeutváření, sebezdokonalování a rozvíjení vloh, které jsou v každém dítěti.

K naplnění cílů základního vzdělání slouží klíčové kompetence. Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Mají žákům poskytnout spolehlivý základ vzdělání zaměřený na situace blízké životu a praktickému jednání.

- **kompetence k učení** – žáky vedeme k pozitivnímu vztahu k učení tak, aby projevovali ochotu věnovat se svému vzdělávání, znali smysl a cíl učení a motivujeme je k celoživotnímu vzdělávání.
- **kompetence k řešení problému** – v týmové práci žáci společně řeší problémové úlohy, využívají různých postupů vedoucích především k jejich využití v praktickém životě.
- **kompetence komunikativní** – žáky vedeme ke schopnosti vyjádřit svůj názor přijatelným způsobem, obhájit ho a vyslechnout názor jiných. Podporujeme otevřenou komunikaci s učiteli i spolužáky v rámci předem dohodnutých pravidel a přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami.
- **kompetence sociální a personální** – žáky vedeme ke spolupráci ve skupině, k pozitivnímu přístupu k jednání v týmu tak, aby si vážili práce druhých a sami se snažili o kvalitní práci. Žáky učíme vyslechnout a respektovat názory druhých, sebekontroly, sebedůvěře, kritiky a sebekritiky a odmítavému postoji v situacích, které by ohrožovaly jejich zdraví.
- **kompetence občanské a pracovní** – žáky vedeme k dodržování pravidel chování, na jejichž vytvoření se sami podílejí.

2.5. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání pro cizí jazyk

„Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.“
(RVP 2007)

Důraz při výuce cizího jazyka by měl být kladen na komunikaci v reálných situacích každodenního života, čemuž je podřízená i veškerá výuka gramatiky. Učitelovy metody a formy vyučování by měly směřovat k tomu, aby žák byl schopný reagovat pohotově, přirozeně a jazykově správně v běžných situacích, a aby byl schopný samostatně vyjadřovat vlastní názory a sdělovat základní informace či hlavní myšlenky z vyslechnutého nebo přečteného textu, které obsahem a výběrem slov odpovídají jeho jazykové úrovni.

Na základě RVP si každá škola vytvořila vlastní Školní vzdělávací program (ŠVP). ŠVP se zabývá procesem tvorby a implementací kurikula nejvhodnější pro školu a žáky.

Příklad očekávaných výstupů, učiva, evaluačních nástrojů a průřezových témat v anglickém jazyce pro 3. r. základní školy je uveden v „příloze D“.

2.6. Individuální vzdělávací plán

Podle Zelinkové (2005) je Individuální vzdělávací plán (dále IVP) pracovní materiál sloužící všem, kteří se podílejí na výchově a vzdělávání integrovaného žáka. Vzniká na základě spolupráce mezi učitelem, pracovníkem provádějícím reedukaci, vedením školy, pracovníkem Pedagogicko psychologické poradny (PPP) nebo Speciálně pedagogického centra (SPC). Učitelé se zaměřují na přiměřené zpracování obsahu a formy učiva při naplňování očekávaných výstupů v jednotlivých předmětech

(úprava metod, popř. obsahu a rozsahu výuky, individualizace hodnocení apod.). Neméně důležitá je spolupráce s odborníky – psychology, lékaři, kteří se soustředují na reedukaci a kompenzaci handicapu formou individuální či skupinové péče. Důraz je kladen na spolupráci všech zúčastněných ve výchovně vzdělávacím procesu.

Žáci jsou po dohodě s rodiči klasifikováni buď slovně, nebo číselně. Jsou integrováni do běžných tříd. Žáci 1. stupně s vývojovými poruchami učení docházejí na ambulantní dyslektický nácvik, žákům na druhém stupni jsou poskytovány úlevy podle individuálního vzdělávacího plánu, mohou se také zúčastňovat doučování či konzultací.

IVP umožňuje žákovi pracovat podle jeho schopností, vlastním tempem. Učiteli umožňuje pracovat s dítětem na úrovni, kterou dítě dosahuje. Je vodítkem pro individuální vyučování a hodnocení.

Pro učitele jsou závazné RVP a na jejich podkladě vypracované ŠVP. V případě integrovaného žáka je ve většině případů potřeba provést redukci učiva, popř. snížit nároky na žáka při hodnocení a klasifikaci.

IVP sleduje obsah vzdělávání, určení metod a postupů. Dále sleduje specifické obtíže, snaží se vyzdvihnout pozitivní oblasti vývoje dítěte.

IVP je výsledkem spolupráce všech zúčastněných.

3. MOŽNOSTI VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S SPU V CIZÍM JAZYCE

3.1. Postavení cizího jazyka ve výuce u žáků s SPU

Výuka anglického jazyka je povinná u všech žáků základní školy. Většina dětí se na předmět těší. V hodinách se naučí nová říkadla, zazpívají písničky, zahrají hry, zatančí. Pokud má vyučování spíše audio – vizuální charakter, děti hodiny anglického jazyka baví. Problém začíná v době, kdy se učitel vrátí k tradičním způsobům výuky a zvyšují se nároky na žáky.

Každý se dle svých schopností může naučit všemu, pouze potřebuje různý počet opakování.

Podle Michalové (2001) při výuce cizího jazyka neplatí, že čím pestřejší a různorodější metody výuky každou hodinu používáme – vč. co největšího spektra pomůcek – tím lépe žáci jazyk zvládají. Daleko významnější je zavést systém a určité jednoduché postupy výuky

ponechávat v každé hodině, aby si žáci na ně zvykli a snáze nový předmět vstřebávali. Při osvojování anglického jazyka se mohou projevit obtíže stejně jako při osvojování čtení a psaní v mateřském jazyce.

3.2. Integrace žáků s SPU

Integrace ve smyslu školního prostředí znamená začlenění dítěte s určitým handicapem do běžné třídy základní školy, případně zařazení skupiny dětí se stejným druhem postižení do specializované třídy při běžné základní škole. Mluvíme o integraci individuální nebo skupinové.

Rozhodujícím faktem pro zařazení dítěte je odborná psychologická a speciálně pedagogická diagnostika prováděná pedagogicko-psychologickou poradnou. Integrované pak mohou být děti s diagnostikovanými poruchami učení, většinou těžšího stupně.

Současný systém péče se vyvíjí již desetiletí. První specializovaná třída byla otevřena v Brně v roce 1962 a počet dalších se rychle zvyšoval. Během 90. let specializované třídy ubývaly a začalo se usilovat o zařazování žáků do běžných tříd. V případě integrace do běžných tříd se začaly vzhledem k doporučení z vyšetření v pedagogicko-psychologických poradnách zavádět individuální vzdělávací plány. (Zelinková, 2005)

Jak se jeví individuální integrace žáka se SPU vzhledem k cizím jazykům popisuje O. Zelinková ve své knize *Cizí jazyky a specifické poruchy učení* (2005, s. 47) takto: *„Integrovaný žák se SPU je zařazen do třídy, kde se setkává se spolužáky různé úrovně nadání pro výuku cizím jazykům. Má plné právo být vyučován společně s nimi, osvojovat si nejen cizí jazyk, ale též nové poznatky o zemi, jejíž jazyk se učí.“*

3.3. Dyslexie v anglickém jazyce

Žák s SPU začíná čelit různým překážkám, které nastávají v průběhu výuky vlivem specifické poruchy učení. Největší potíže mívají dyslektičtí žáci, stejně jako v jazyce českém.

Počátky výuky anglického jazyka jsou zaměřeny na konverzaci, děti se v hodinách A1 učí formou her, používají materiály (kartičky, obrázky), využívají pohyb, zpívají písničky. V dnešní době je velkým pomocníkem využívání audiovizuální techniky od CD, DVD přehrávačů přes osobní počítače až k moderním interaktivním tabulím.

Podle Zelinkové (2003) se dyslexie v anglickém jazyce projevuje obdobně jako v jazyce mateřském. Obtíže v psaní i čtení mohou vznikat vlivem nedostatečně vyvinutého vnímání, řeči i dalších poznávacích procesů. Trpí-li dítě více obtížemi, cizí jazyk se bude jevit pro dítě o to více náročnějším.

Zelinková (2006) svou knihu začíná otázkou, kterou si pokládá většina učitelů cizích jazyků a též rodičů a to „Jak se může dítě učit cizí jazyk, když neumí číst a psát česky?“ Dozvídáme se nejen odpověď na tuto otázku, ale i způsob jak hledat a najít cesty jak s dítětem pracovat.

Podle Zelinkové (2006) se projevy dyslexie včetně dalších deficitů, které ji provázejí, stávají bariérami ve výuce cizích jazyků. Čím více obtíží je zřejmých, tím náročnější bude osvojování cizího jazyka.

Lze tedy říci, že hlavní překážkou není pouze neschopnost číst a psát, ale nedostatečný rozvoj poznávacích procesů a v souvislosti s nimi se rozvíjející problémy emocionální.

Přestože má jedinec s dyslexií dostatečné intelektuální schopnosti, neuvědomuje si podobnosti a rozdíly ve všech rovinách obou jazyků.

- A) Foneticko – fonologická rovina** – spojení mezi tištěným symbolem a jemu odpovídající výslovností
- B) Morfologické procesy** – dítě není schopno poznat známé slovo jako součást slova neznámého
- C) Synteticko – gramatická rovina** – zajišťuje chápání struktury cizího jazyka v oblasti syntaxe a gramatiky
- D) Sémantická rovina** – žák se naučí nové slovo v cizím jazyce, ale při překladech ho používá neadekvátně

Všechny uvedené obtíže znesnadňují osvojování cizího jazyka. Jedinec s dyslexií potřebuje více času, více informací, vysvětlení, instrukce.

3.4. Využití ICT učiteli

Podle Zikla (2011) informační a komunikační technologie (ICT) v současné době stále více pronikají do oblasti vzdělávání, kde způsobují velké množství změn. ICT je vše co nám umožňuje zpracovávat informace, komunikovat. Patří sem počítače, tiskárny, datové projektory, interaktivní tabule, televize, internet, digitální fotoaparáty,

digitální kamery apod. Dnešní technologie mohou učiteli výrazně pomáhat při organizaci vzdělávacího procesu, mohou přispět k zefektivnění výuky, k motivaci žáků. Zásadní vliv na kvalitu a efektivitu výuky má rozsah programového vybavení počítačů na školách. Učitelé mohou ICT využívat v přípravě na výuku – vytvářet přípravy v elektronické podobě, skenovat, tvořit výukové materiály, např. prezentace, videa, obrázky, testy, pracovní listy, myšlenkové mapy, interaktivní multimediální materiály. Ve výuce mohou učitelé ICT využít při prezentaci učiva pro větší názornost a představitost. Mohou pracovat s interaktivní tabulí, vyhledávat informace apod. Pomocí ICT mohou učitelé snáze archivovat výsledky učení žáků a dále s nimi pracovat.

3.5. Využití ICT u dětí s SPU

Specifické poruchy učení jsou zpravidla diagnostikovány u žáků 1. stupně základních škol.

Podle Vitáskové (2005) se žáci s SPU, kromě specifických projevů těchto poruch, dále vyznačují dílčími deficity pozornosti, zvýšenou unavitelností, deficity paměti, motorickými deficity. Mohou mít problémy v prostorové a časové orientaci, v pravolevé orientaci, v jazyce a řeči, může se u nich projevovat psychomotorický neklid.

Tyto deficity lze upravit vhodným přístupem k žákovi. Za účelem reedukace lze využít i některé z počítačových programů. Počítačové programy určené pro děti s SPU se často zaměřují na reedukaci dílčích deficitů v oblasti zrakového a sluchového vnímání, v oblasti prostorové orientace, mají podpořit rozvoj paměti a pozornosti apod.

Mezi programy, jež mají předcházet vzniku SPU patří např. **Hry pro rozvoj myšlení a řeči**.

Program, který je určen předškolním dětem, umožňuje modifikovat tempo osvojování poznatků a tím respektovat individuální schopnosti a dovednosti dítěte. Další program, který si klade za cíl rozvíjet u dětí předškolního věku sluchovou paměť se jmenuje **Naslouchej a hrej**. Kromě sluchové paměti je cílem programu podpořit schopnost diferenciací zvuků a tónů.

Za komplexně pojatý program lze považovat program **DysCom**, který je zaměřen na rozvoj orientace a podporu zrakového vnímání. Rozvíjí nebo reedukuje zrakové vnímání, zaměřuje se na rozlišování inverzních tvarů, diferenciací figury a pozadí, na rozlišování písmen, slabik a slov, podporuje vnímání prostorové orientace apod.

Další z programů lze najít např. na stránkách Dyscentra (<http://www.dyscentrum.org>)

Ve školním prostředí lze využít program **Dyslexie I., II., III.** Program lze využít k procvičování kvality zrakové percepce žáků, schopnosti tvořit slabiky a slova a čtení textu.

Z dalších programů lze uvést např. programy **Písmena** a **Slabiky**. Jsou to dva paralelní programy, které se zaměřují na identifikaci malých a velkých písmen, na rozvoj schopnosti diferencovat tvarově podobná písmena, schopnosti určovat pořadí písmen apod.

Podobně zaměřeným programem je program **Písmohrátky**. Obsahuje hry a cvičení, které jsou určeny k nácviku čtení pomocí analyticko – syntetické metody, k procvičení pravo – levé orientaci.

K procvičení látky z českého jazyka nestandardním způsobem slouží programy **Škola hrou I., II.** Děti si v nich procvičují rozlišování délky slabik, dělení slov na slabiky a vět na slova, rozlišování měkkých a tvrdých souhlásek, základní gramatické jevy.

Na 1. stupni lze rovněž využít program **ABC do školy**. Program dětem hravou formou zprostředkovává zkušenosti s psaným a mluveným jazykem od písmen až po souvislé texty.

K procvičování matematických dovedností lze využívat např. programy **Než začne matematika**, **Matematika 1**, **Matematika 4+5**, **Matematika**, **Geometrie 2+3** nebo program **Objevitel**.

V oblasti anglického jazyka mohou dětem sloužit programy **Angličtina bez bariér**. Jedná se o elektronickou obdobu tištěných učebnic, které jsou uzpůsobeny tak, aby minimalizovaly problémy, které vznikají dyslektikům při výuce cizímu jazyku. Důraz je kladen na podporu zrakové a sluchové analýzy a syntézy.

Podobně koncipovaný program **Jazyky bez bariér – Angličtina** představuje speciální výukový program pro děti a mládež s SPU, zejména s diagnózou dyslexie.

Slovní zásobu lze procvičovat pomocí programu **English Dictionary**. Je to obrázkový mluvicí slovník, který obsahuje 700 pojmů a je rozdělen do 36 tematických kategorií.

Podle Zikla (2011) lze konstatovat, že pokud učitel vychází ze znalosti specifických zvláštností žáků, pak může ICT vhodně využít ke zvýšení nebo optimalizaci kvality jejich edukačního potenciálu. Z hlediska skladby učební hodiny pak mohou být ICT zapojeny buď do prezentace nového učiva, nebo sloužit k jeho fixaci.

3.6. PC, Interaktivní tabule

Vzdělávání je v současné době neustále inovováno. Využívají se moderní didaktické techniky a učební pomůcky. Dříve jsme se setkávali s klasickou tabulí a křídou, méně z nás přišlo do styku s tabulí bílou určenou pro psaní fixou. Dnešní děti přicházejí do styku s PC, interaktivní tabulí, která se čím dál tím více začleňuje do výuky.

Osobní počítače jsou běžnou součástí vybavení škol, domácností. Počítačová gramotnost patří mezi základní dovednosti. Počítač se může podílet na zvyšování sebedůvěry, což může mít velký význam právě u dětí s SPU. Pomocí her mohou posilovat motivaci k učení a ke kompenzaci poruchy. Díky práci s PC dochází ke zlepšování pozornosti a paměti.

Existuje široká nabídka programů pro výuku nejrůznějších předmětů. Řadu z nich lze velmi dobře využít rovněž k reedukaci specifických vývojových poruch učení.

Právě počítačové programy určené pro reedukaci specifických poruch učení musí splňovat důležitá hlediska, např. metodickou správnost, rozvoj specifických funkcí, psychologické aspekty, hygienické činitele a jiné.

Tabulka č. 2: Výhody a nevýhody osobního počítače

VÝHODY	NEVÝHODY
procvičování a stimulace důležitých smyslů	využití se omezuje pouze na hraní her
rozvoj komunikativních dovedností, postřehu, prostorové inteligence	stahování nelegálních nebo jinak nevhodných materiálů
okamžitá zpětná vazba, možnost okamžité kontroly, opravy	dlouhá vysedávání u PC neprospívají fyzickému vývoji dítěte
individuální postup	sdělování důvěrných informací cizím lidem
systematická práce	
usnadňuje vyhledávání informací	
umožňuje komunikaci s přáteli	
rozvoj dalších dovedností (programování, malování...)	

Interaktivní tabule je zcela nová technologie, která je využívána ve všech vyspělých zemích.

Je velmi dobrou pomůckou jak učinit výuku atraktivní při získávání potřebných vědomostí a zapojení jednotlivých žáků nebo celé třídy do probíraného učiva. Žáci spoluvytváří výuku, aktivně se do ní zapojují.

Není mnoho výukových prostředků, které by si ve školství v poslední době našly tak velký okruh nadšených učitelů i žáků jako interaktivní tabule.

Podle Dostála (2009) je interaktivní tabule dotykově – senzitivní plocha, prostřednictvím které probíhá vzájemná aktivní komunikace mezi uživatelem a počítačem s cílem zajistit maximální možnou míru názornosti zobrazovaného obsahu.

Interaktivní tabule jsou využívány ve všech školních předmětech, uplatnění nacházejí na prvním i druhém stupni základních škol, stejně tak jsou využívány na středních a vysokých školách.

Samotná interaktivní tabule je jen technickým zařízením, jehož prostřednictvím jsou při výuce využívány učební pomůcky. V českých školách jsou nejoblíbenější interaktivní tabule SmartBoard a ActivBoard. Lze je ovládat prostřednictvím popisovače, speciálního pera, ukazovátkem nebo prstem.

V 99% případů se setkáváme s tabulí s přední projekcí, kdy je dataprojektor umístěn před tabulí. Druhým typem je interaktivní tabule se zadní projekcí, kdy je datový projektor umístěn za tabulí.

Interaktivní tabule slouží k přenosu dat z PC, notebooku, tabletu apod. pomocí vhodného softwaru. Je to kombinace přenosu obrazových a zvukových informací. Oproti standardnímu projektoru dochází ke zpětné vazbě do PC pomocí dotykové obrazovky, připojených interface, např. hlasovacího zařízení (pomocí něhož lze velmi rychle a přesně zjišťovat míru osvojených poznatků a žáky aktivně zapojovat do výuky), elektronické tužky, zvukového vstupu.

Využití interaktivní tabule je velmi široké.

- Výukové materiály zpracované v interaktivním SW konkrétním pedagogem pro určitý předmět
 - Zpracování místních podmínek a vzdělávacího plánu pro danou školu
 - Možnost otestovat výukový materiál v praxi a průběžně jej přizpůsobovat vývoji ve výuce
 - Možnost vytvoření zcela nových výukových materiálů reagujících na nové poznatky a trendy
 - Možnost sdílení vytvořených digitálních učebních materiálů mezi školami

- Možnost vytvoření elektronických výukových materiálů ve stejném předmětu a shodné látce pro různé úrovně obtížnosti
- Přímá reakce žáka na výuku, zpětná vazba pro porozumění látce
- Testování žáků, okamžité vyhodnocení testu
- Sdílení a získávání materiálů z webu

Tabulka č. 3: Výhody a nevýhody interaktivní tabule podle Dostála (2009)

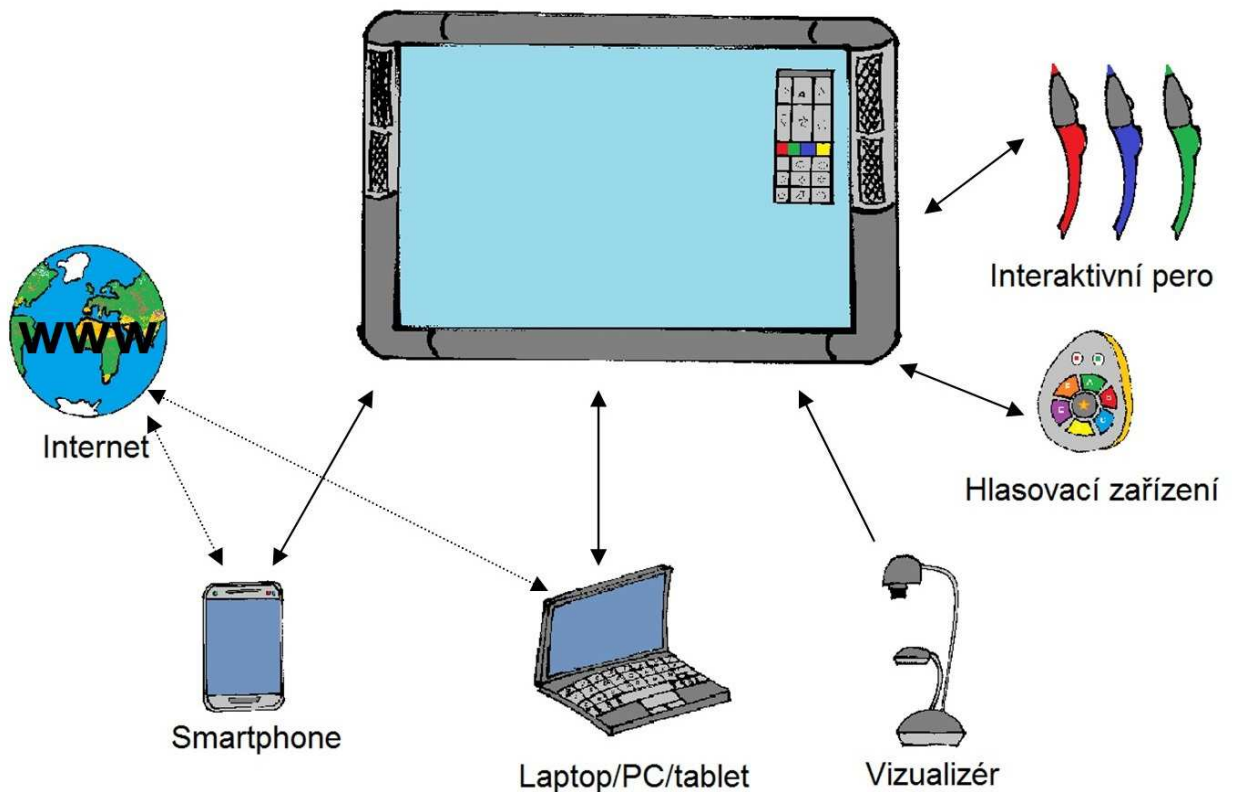
VÝHODY	NEVÝHODY
žáci lze vhodným využitím interaktivní tabule lépe motivovat k učení	snadno lze sklouznout k encyklopedismu
učivo lze lépe vizualizovat, je možné využívat animace, přesouvat objekty, uplatňuje se zásada názornosti	může být potlačován rozvoj abstraktního myšlení žáků
lze déle udržet pozornost studentů	pokud je interaktivní tabule využívána velmi často, zájem žáků opadá a berou ji jako samozřejmost,
již vytvořené materiály lze využívat opakovaně, případně je lze snadno upravit	někteří učitelé ji využívají pouze jako projekční plátno
žáci lze snadněji a aktivněji zapojit do výuky	tvorba vlastních výukových objektů je náročná na čas a dovednosti pracovat s ICT
text psaný přímo ve výuce lze snadno uložit a sdílet prostřednictvím internetu se studenty	existuje jen málo tzv. i-učebnic (učebnic pro interaktivní tabule) a jiných již hotových výukových objektů
žáci si při práci s tabulí rozvíjí informační a počítačovou gramotnost, která je pro dnešní život nezbytností	při instalaci „napevno“ chybí možnost tabuli výškově nastavit a nižší či vyšší žáci mají problémy se psaním
přímá práce s internetem (pokud je PC připojeno k internetu).	hrozí zničení nešetrným zacházením (zejména o přestávkách)
	někteří učitelé prvního stupně se vyslovují proti psaní prstem, záleží však jen na učitelích, aby byla žáky využívána pera nebo popisovače
	klasická učebnice je odsouvána do pozadí (žáci se neučí pracovat s tištěnou knihou)
	omezuje se psaný projev obvyklý v případě „klasické tabule“ (žáci často jen „klikají“ na tlačítka)
	někteří učitelé může využívání interaktivní tabule svádět k potlačování demonstrace reálných pokusů, přírodnin, případně jiných pomůcek
	někteří učitelé špatně odhadují velikost písma při tvorbě učebních pomůcek, což činní problémy při čtení žákům ze vzdálenějších lavic
	je nutné se naučit „pracovat“ se stínem, i když je pravdou, že existuje řada řešení
	při rozsvícených svítilnách anebo při intenzivním denním světle je text zobrazovaný na interaktivní tabuli špatně čitelný
	energetická náročnost (během provozu je spotřebovávána elektrická energie, kterou

musí zaplatit škola)

tabule se může stát prostředkem šikany učitele ze strany žáků – záměrně mu rozostří dataprojektor, vypojí (přepojí) kabely mezi počítačem, dataprojektorem a interaktivní tabulí

S interaktivními tabulemi se budeme ve škole setkávat čím dál tím častěji. Instalací tabulí do tříd není však automaticky zajištěn pozitivní přínos vzdělání. Vše je v rukou učitele, přístup vzdělaného a motivovaného hraje velkou roli. Pedagog by měl dokonale ovládat. Je nutné systematicky pracovat na metodice využití interaktivních tabulí ve výuce. Jedná se o didaktickou techniku, učební pomůckou jsou až připravené výukové objekty, texty, diagramy. Na nich záleží, jak efektivní bude výuka. Je potřeba si uvědomit, že interaktivita nebo interaktivní výuka není samospasitelná. Je to pouze pomocný nástroj při samotné výuce.

Obrázek č. 1: Interaktivní tabule – propojení

V dnešní době se na trhu setkáme s různými podporovanými interaktivními tabulemi, např.:

- **SMART Board** – velká interaktivní plocha, na kterou píšete, kreslíte nebo si děláte poznámky prstem nebo popisovačem. Její ovládání je jednoduché. Stačí ji propojit s počítačem vybaveným příslušným softwarem a přenést tak obraz rovnou na tabuli
- **Activ Board** – interaktivní plocha na kterou píšete, kreslíte nebo si děláte poznámky popisovačem. Její ovládání je jednoduché. Stačí ji propojit s počítačem vybaveným příslušným softwarem a přenést tak obraz rovnou na tabuli
- **PolyVision Surface** – umožňují nahrávání, ukládání a opětovné zobrazování poznámek, dat a obrazů, psát, mazat, ukládat, tisknout a promítat poznámky
- **Interwrite® DualBoard** - první interaktivní tabulí se vstupy pro dvě elektronická pera umožňující přeměnu třídy v kooperativní výukové prostředí
- **Clasus** – interaktivní tabule Clasus využívá technologii elektromagnetické indukce a tím zaručuje vysoké rozlišení, přesnost a vysokou pracovní rychlost
- **Hitachi StarBoard** – je systém pro interaktivní tabule s možností pevné nebo mobilní instalace. Ovládání je možné pomocí prstů nebo pera
- **Triumph Board** – interaktivní tabule, která umožňuje psát, kreslit, či pohybovat objekty čtyřem uživatelům současně nebo dva uživatelé mohou současně otáčet dvěma objekty či měnit jejich velikost s použitím dvou doteků na objekt
- **eBeam** – jednoduše ovladatelná interaktivní tabule, kterou lze vytvořit pomocí projekční plochy nebo dokonce i plazmové obrazovky
- **ONfinity** – mobilní interaktivní systém, který promění jakoukoliv plochu, bílou tabuli, zeď nebo plazmovou obrazovku v plnohodnotnou interaktivní tabuli nebo dotykový displej

Využití interaktivní tabule ve výuce ještě neznamena interaktivní výuku. Tu přináší zejména kreativní učitel. Interaktivní tabuli můžeme využívat jako tabuli klasickou, můžeme na ní „jen“ pouštět prezentace, ale využívat správný **software** dává studentům mnohem víc. Software poskytuje mnoho možností jak výuku zpestřit. Jedním z nástrojů je ActivInspire, díky němuž může učitel realizovat a rozvíjet svoje nápady a zobrazit je v zajímavé dynamické formě. ActivInspire přináší inspirující nástroje od nejmladších až po dospělé uživatele.

ActivInspire obsahuje řadu funkčních nástrojů, které pomáhají učitelům pracovat dynamicky a zajímavě. Je základem moderní výuky. Umožňuje učitelům vést hodiny prostřednictvím interaktivní tabule. Práce s ním je jednoduchá, ovládání přehledné a využití univerzální. Existuje velké množství dostupných zdrojů, které učitelé vytvářejí a sdílejí mezi sebou.

Velké množství digitálních učebních materiálů (DUM) vytvářeli učitelé v rámci projektu „EU peníze školám“. Finanční prostředky z projektu školy využily na modernizaci a zkvalitnění výuky, např. vybavení multimediálních učeben, moderních jazykových učeben, instalování interaktivních tabulí apod.

Při práci s interaktivní tabulí je velmi důležitý metodický postup. Jako příklad uvádím možnost využití snímky prezentace ve vyučovací hodině anglického jazyka. Není potřeba využít celou prezentaci v jedné vyučovací hodině. Jde pouze o náměty k procvičování učiva. V následujícím výukovém materiálu jsou interaktivní úlohy zaměřené na procvičování slovní zásoby na téma „Halloween“, které žáci procvičují zábavnou formou. Materiál je zakončený deseti otázkami na hlasování.

Obrázek č. 2: Halloween 1

- V následujícím výukovém materiálu jsou interaktivní úlohy zaměřené na procvičování slovní zásoby na téma „Halloween“, které žáci procvičují zábavnou formou

Obrázek č. 3: Halloween 2

- Žáci si přečtou informace o svátku "Halloween"
- Společně si povídají na dané téma

Obrázek č. 4: Halloween 3

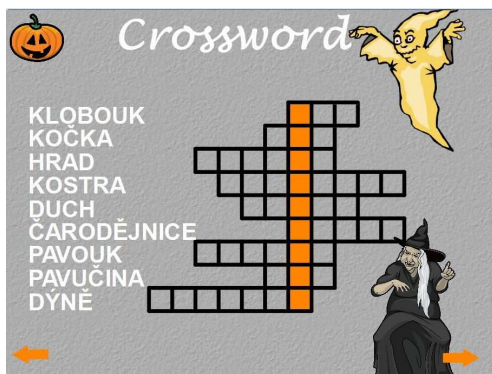
- Žáci se seznamují se slovní zásobou
- Po najetí kurzoru na obrázek se objeví anglický název
- Žáci se snaží názvy zapamatovat

Obrázek č. 5: Halloween 4

- Zástupci bílého (duch) a černého (kočka) týmu postupně klikají na duchy a kočky.
- Objeví se anglický název slova zaměřený na "Halloween"
- Pokud žák odpoví správně (kontrolu provádí učitel), tým si přesune z okének doprostřed dýně ducha nebo kočku
- Vyhrává tým s větším počtem obrázků

Obrázek č. 6: Halloween 5

- Žáci luští křížovku
- Perem vpisují anglické názvy slov
- Tajenka – oranžová políčka
- Kontrolu provedou kliknutím na dýni

Obrázek č. 7: Halloween 6

- Čarodějnice žákům začarovala slova
- Ze zpřeházených písmen žák vytvoří správné anglické slovo
- Kontrolu provede přetažením slova (magický tunel)

Obrázek č. 8: Halloween 7

- Žáci si přečtou Halloweenskou říkanku

Obrázek č. 9: Halloween 8

- Žáci vybírají pouze slova, která souvisí s "Halloween"
- Přečtou anglický název, přeloží do českého jazyka
- Kontrolu provedou kliknutím na slovo (sluníčko – správně, pavouk – špatně)
- Kliknutím na slovo obrázek opět mizí

Díky hlasovacímu softwaru, který je integrovaný v programu Active Inspire, mohou učitelé připravovat jednoduché testy, které ověří znalosti dětí. Hlasování probíhá zábavnou formou pomocí hlasovacího zařízení.

Následujících 6 otázek je určeno k hlasování. Žáci vybírají pomocí tlačítek jednu variantu ze 3 možností. Následuje kontrola a vyhodnocení, čímž si žáci ověří svoje znalosti k dané problematice.

Obrázek č. 10: Halloween 9

Obrázek č. 11: Halloween 10

Obrázek č. 12: Halloween 11

3. WHAT ARE THESE PICTURES?

A Bat, candy, spider and skeleton.

B Bat, candy, spider and witch.

C Bat, pumpkin, spider and witch.

The image shows four Halloween-themed illustrations: a black bat with wings spread, a round orange candy with white wrapper, a black spider with eight legs, and a witch wearing a black hat and dress with a broomstick.

Obrázek č. 13: Halloween 12

4. WHAT DO CHILDREN COLLECT AT THEIR NEIGHBOURS' HOUSES?

A They collect candy.

B They collect eggs.

C They collect chocolate.

The image shows three items: a round orange candy with white wrapper, a white egg, and a partially unwrapped chocolate bar.

Obrázek č. 14: Halloween 13

5. WHAT DO CHILDREN SAY WHEN THEY KNOCK ON THE DOOR?

A They say "Trick or treat".

B They say "Pumpkins pumpkins".

C They say "Ghosts and spiders".

The image shows a single illustration of a black bat with wings spread.

Obrázek č. 15: Halloween 14

6. WHAT ARE THESE PICTURES?

A Ghost, castle, cat and skeleton.

B Bat, castle, cat and skeleton.

C Ghost, castle, cat and witch.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4. POPIS PRŮZKUMU

4.1. Stanovení cílů, hypotéz, techniky výzkumného šetření

S použitím dostupné literatury k dané problematice jsem se v teoretické části snažila poukázat na vzdělávací, výchovné a specifické problémy dyslektických dětí, možnosti využití ICT při jejich reedukaci. Jak již bylo řečeno, dyslexie je velkým problémem pro samotné dítě i pro jeho okolí. Je velmi důležité, aby k nápravě této poruchy docházelo co nejdříve. Tím se mnohem dříve odstraní pocit neúspěšnosti u dítěte, pocit zklamání u rodičů a celkově selepší situace dítěte a jeho okolí. K rychlé a úspěšné nápravě je potřebná především diagnóza této poruchy, a to diagnóza včasná.

Hlavním cílem průzkumu bylo analyzovat problematiku možnosti využití ICT, zejména osobního počítače a interaktivní tabule při reedukační péči o žáky se specifickými poruchami učení v anglickém jazyce na prvním stupni základních škol a základních škol praktických v okrese Mělník.

Dílčím cílem diplomové práce bylo zjistit četnost využití PC a IT vyučujícími v hodinách anglického jazyka na prvním stupni základních škol v okrese Mělník.

Stanovení hypotéz:

Hypotéza 1: Se vzrůstajícím věkem a délkou přímé pedagogické praxe klesá četnost využití osobního počítače a interaktivní tabule jako reedukačních pomůcek.

Hypotéza 2: Počítač a interaktivní tabule jako pomůcky při reedukační práci se žáky s SPU v anglickém jazyce jsou přímo ve vyučovací hodině využívány jen ve velké míře.

Hypotéza 3: Počítač a interaktivní tabule je vhodnou pomůckou při reedukační práci se žáky s SPU, žáci dosahují při práci s PC a IT lepších výsledků nežli pomocí „běžných metod“.

Ke zpracování diplomové práce byly použity tyto techniky:

- Dotazníková
- Analýza prostudované literatury

4.2. Charakteristika a rozbor použitého dotazníku

Dotazník lze definovat jako souhrn předem vybraných otázek, které slouží k shromáždění dat. Pomocí dotazníku lze získat velké množství dat v poměrně krátké době, která lze kvantifikovat.

V dotazníku jsem položila 15 otázek ředitelům škol a 15 otázek učitelům anglického jazyka. 6 otázek otevřených a 9 uzavřených u dotazníku pro ředitele, pro učitele byly v dotazníku 3 otázky otevřené, 11 uzavřených a 1 polouzavřená.

Dotazovaný odpovídal, buď jednou z nabízených možností, u některých otázek mohl vyjádřit svůj názor. Respondent vybere nejvhodnější odpověď a označí svůj výběr.

Otázky v **dotazníku pro ředitele** jsou zaměřeny na zjištění:

- Osobních údajů (otázky č. 1 – 3)
- Věk, praxe, počet pedagogů (otázky č. 4 – 6)
- Informace o škole, počtu žáků (otázky č. 7 – 9)
- Žáci s SPU (otázky č. 10 – 11)
- Informace o ICT (otázky č. 12 – 13)
- Informace o AJ (otázky č. 14 – 15)

Otázky v dotazníku pro **učitele anglického jazyka** jsou zaměřeny na zjištění:

- Osobních údajů (otázky č. 1 – 3)
- Počtů žáků, ICT techniky, problematiky SPU, výuky anglického jazyka (otázky č. 4 – 15)

Dotazníky byly rozeslány na všechny základní školy v okrese Mělník. Byly použity pouze ke sběru dat potřebných k vypracování praktické části této diplomové práce.

Dotazníky jsem rozeslala do 49 škol v okrese Mělník s žádostí o zodpovězení otázek a zaslání dotazníku zpět na moji adresu. Jeden dotazník byl určen ředitelům škol, druhý dotazník učitelům anglického jazyka (z každé školy dva učitelé AJ), volbu jsem nechala na vedení školy. Rozeslala jsem 147 dotazníků, vrátilo se mi jich 87. Návratnost dotazníků byla 59,18 %. Výsledky jsou tedy platné pro můj průzkum.

4.3. Charakteristika průzkumných zařízení

Jelikož k vyplnění dotazníku a zapojení do průzkumu byly osloveny a požádány ředitelé a učitelé základních škol okresu Mělník, následuje základní charakteristika těchto organizací.

Z celkového počtu 53 základních škol jsou 4 Základní školy umělecké, které nejsou do průzkumu zahrnuty. 20 škol se do průzkumu nezapojilo.

1. Základní škola Mšeno

Je to úplná základní škola s právní subjektivitou. Její součástí je školní jídelna. Škola má 12 tříd a navštěvuje ji 265 žáků, z toho je 1 třída speciální s 9 žáky. Děti se sjíždějí ze 34 spádových obcí. Školní družina má 5 oddělení a v rámci družiny pracují i zájmové kroužky. Provoz školy zajišťuje 19 pedagogických pracovníků, 3 vychovatelky ŠD, 5 provozních zaměstnanců a 3 pracovnice ŠJ.

2. Základní škola a Mateřská škola Kojetice

ZŠ je malotřídní s pěti postupnými ročníky, dvoutřídní. ZŠ má kapacitu 25 žáků. Mateřská škola je dvoutřídní, má kapacitu 40 dětí a od roku 2008 je stále naplněna. Děti jsou rozděleny podle věku, ve třídě Motýlci jsou mladší děti od 2 let, ve třídě Berušky jsou děti od 4 do 7 let. Diferencované formy a metody práce uplatňují vzhledem k věkovým zvláštnostem a individuálními schopnostem.

3. Základní škola Neratovice, 28. října 1157, okres Mělník

Je to úplná základní škola se dvěma až čtyřmi třídami v ročníku. Kapacita školy je 1 100 žáků, počet žáků i počet tříd kolísá, ale stále patří mezi školy s velkým počtem žáků – cca 690. Velká pavilónová škola, jejíž součástí je přípravná třída pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, dále školní družina a školní jídelna.

4. Základní škola T. Stolzové Kostelec nad Labem

Úplná škola s 1. – 9. postupným ročníkem, nachází se v malém městě a je jediná spádová základní škola obci. Do školy dojíždí z okolních obcí kolem 70 žáků. Školu v současné době navštěvuje přibližně 280 žáků, naplněnost tříd je v průměru 21 žák. Součástí školy je školní družina. V současné době navštěvuje tři oddělení 90 žáků.

5. Základní škola Jungmannovy sady Mělník

Škola získala právní subjektivitu. Po nově zbudované multimediální učebně ve 2. patře, která slouží k interaktivní výuce již druhým rokem, probíhají po celý školní rok 2008 – 2009 další stavební práce. Hlavní úpravy se týkají půdního prostoru. Jejich výsledkem bude zcela nová učebna vybavená moderními technologiemi (interaktivní tabule, bezdrátové hlasovací zařízení, výukový software). Součástí rekonstrukce bude i nová podlaha v tělocvičně či terénní úpravy dvora včetně vybudování pergoly pro venkovní učebnu.

6. Základní škola a Mateřská škola Kralupy nad Vltavou, Třebízského 523, okres Mělník

Úplná základní škola s 1. až 9. postupným ročníkem. Škola střední velikosti zahájila provoz v roce 1951. Kapacita školy je 470 žáků. V současnosti poskytuje vzdělání cca 200 žákům ve věku od šesti do 15 let. Je situována v klidné okrajové části města mimo hlavní komunikace.

7. Základní škola a Mateřská škola Hostín u Vojkovic

ZŠ Hostín u Vojkovic je škola malotřídní s pěti postupnými ročníky. První ročník je veden samostatně, ostatní ročníky jsou spojeny. Žákům je nabízena kvalitní a moderní výuka. Ve třídách žáci pracují s interaktivní tabulí a výpočetní technikou.

8. Základní škola a mateřská škola Liběchov

ZŠ Liběchov je úplnou základní školou, má 1. – 9. postupný ročník. Součástí školy je kromě školy mateřské také školní družina a školní jídelna. Vzdělávání probíhá podle školního vzdělávacího programu "EKOLIB", který, jak je z názvu zřejmé, akcentuje ekologickou výchovu a výchovu ke zdravému životnímu stylu. Vzdělávání je doplňováno tematicky shodnými projekty, jejichž cílem je vytvoření pozitivního vztahu k životnímu prostředí, k rozvoji schopnosti sebepoznání, sebeovládání a ke vzájemné snášenlivosti.

9. Základní škola Mělník- Mlazice

ZŠ Mělník – Mlazice je menší škola pouze s 1. stupněm (pro děti od 1. do 5. třídy) s pěti učebnami o celkové kapacitě 120 žáků. Výuka probíhá podle vlastního školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Podle tohoto vzdělávacího programu je výuka anglického jazyka zařazena již od 1. ročníku.

10. Základní škola Mělník, Jaroslava Seiferta 148

Základní škola se nachází v historickém jádru města Mělníka. Poskytuje výuku 470 žákům rozdělených do devíti ročníků. Součástí školy je také družina a školní klub. Škola nabízí žákům různé mimoškolní aktivity, volnočasové aktivity a zájmové kroužky.

11. Základní škola Jindřicha Matiegky Mělník, Pražská 2817

Základní škola Jindřicha Matiegky Mělník, příspěvková organizace je velká městská škola sídlištního typu, založená v roce 1974 a v současnosti průběžně modernizovaná. Je úplnou základní školou, která poskytuje základní vzdělání téměř 500 dětem v 1. až 9. postupném ročníku. Vzdělávání žáků ve škole probíhá ve všech třídách ZŠ podle vlastního Školního vzdělávacího programu (škola byla jednou z pilotních škol ČR pro ŠVP). Součástí školy je i školní družina a školní klub.

12. Základní škola Ing. M. Plesingera – Božinova Neratovice

Škola je plně organizovaná a zahrnuje celkem 20 tříd 1. stupně a 11 tříd 2. stupně. K Škola má kolem 800 žáků. Průměrná naplněnost tříd je na 1. stupni 25,4 žáka a na stupni druhém 24,2 žáka.

Škola má i své odloučené pracoviště – areál 1. tříd, na adrese Dr. E. Beneše 1034.

13. Základní škola a mateřská škola Malý Újezd

Základní škola je trojtřídní. Učí se zde žáci 1. – 5. ročníku. Cizím jazykem je anglický, který se učí od třetího ročníku. Od 1. ročníku mohou žáci navštěvovat kroužek angličtiny. Žáci mají k dispozici v každé třídě počítače připojené k internetu. Od roku 2010 jsou ve všech třídách interaktivní tabule. Škola pracuje s ŠVP NAŠE ŠKOLA.

14. Základní škola a Mateřská škola, Nebužely

Základní škola Nebužely je malá venkovská škola s cca 15 dětmi. 4 paní učitelky se zde věnují výchově a vzdělávání žáků.

15. Základní škola a Mateřská škola Nedomice

ZŠ a MŠ Nedomice je dvojtřídní škola. Ve 3., 4. ročníku je vyučován anglický jazyk. Základní škola má 2 učebny, 1 tělocvičnu, 1 školní družinu, školní hřiště, prostornou chodbu, sociální zařízení, kuchyň, jídelnu a malý pozemek.

16. Základní škola a Mateřská škola Řepín

V současné době se škola skládá z dvoutrídní základní školy se školní družinou, dvoutrídní mateřské školy a školní kuchyně s jídelnou. Škola je vybavena interaktivní tabulí a novými počítači. Provoz školy zajišťuje devět zaměstnanců. Výuka probíhá v základní a mateřské škole dle školních vzdělávacích programů.

17. Základní škola Vraňany

Škola je málotřídní, disponuje moderními vyučovacími pomůckami i technikou, prostornými učebnami, velkou zahradou a tělocvičnou. Individuální a přátelský přístup, rodinné a podnětné prostředí a společné soužití je to, co dělá školu tím správným místem pro výchovu a vzdělávání dětí od 1. do 5. ročníku ZŠ.

18. Základní škola a Mateřská škola Želízy

Základní škola v obci Želízy má již více než stoletou tradici. Rodinné prostředí školy a individuální přístup ke každému dítěti jsou základem pedagogické práce. Spolupráce s rodiči je na velmi dobré úrovni. Vzhledem k velkému počtu dojíždějících dětí jsou informace o chování nebo učivu rodičům podávány osobně, písemně, telefonicky i elektronicky. V současné době je v ZŠ 31 dětí.

19. Základní škola Kralupy nad Vltavou, 28. října 182

Plně organizovaná škola jen s prvním stupněm základního vzdělávání s kapacitou maximálně 150 žáků, v níž se učí v současné době přibližně asi 100 žáků. Žáci školy se vyučují podle školního vzdělávacího programu 145/07 Brána do života, od

3. ročníku se žáci učí anglický jazyk. Děti mají v počítačové učebně možnost přístupu k internetu a mohou využívat počítačovou síť s tiskovými výstupy.

20. Základní škola Libiš

V současné době má škola celý první stupeň, tzn. první až pátou třídu. Od roku 1993 pracovali podle vzdělávacího programu „Obecná škola“, který si vybrali pro jeho vstřícnost k žákům i k rodičům. Velký důraz je kladen na kvalitu prostředí a příznivé klima nejen ve třídě, ale v celé škole. V každé třídě je 15 – 20 žáků.

21. Základní škola Tišice

Škola je určena žákům 1. stupně základních škol, výuka probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola pro budoucnost, platného od 1. 9. 2007. Od třetí třídy se na škole vyučuje anglický jazyk. V letošním školním roce navštěvuje školu 110 žáků. Kapacita budovy je 140 žáků. Škola disponuje moderně vybavenou počítačovou učebnou, má menší tělocvičnu a školní sportovní areál.

22. Základní škola J. A. Komenského Kly

Základní škola J. A. Komenského Kly sdružuje základní školu, školní jídelnu, školní družinu a školní klub. Škola je úplná s prvním až devátým ročníkem. V současné době má okolo 180 žáků, v ročníku je vždy jedna třída. Přibližně 60% tvoří místní žáci a 40% žáci dojíždějící z okolních obcí.

23. Základní škola a Mateřská škola Čečelice

Ve školním roce 2013/2014 zasedlo do školních lavic celkem 33 žáků. Žáci 1. – 5. ročníku se vzdělávají podle vlastního vzdělávacího programu. Od 3. ročníku se jako povinný cizí jazyk vyučuje anglický jazyk. Ve škole funguje i školní družina, kterou mohou navštěvovat žáci ze všech ročníků. I školní družina má vytvořený vlastní vzdělávací program, který je zaměřen na přírodu, zdraví a svět kolem nás.

24. Základní škola Dolany

Škola je málotřídní se čtyřmi postupnými ročníky ve dvou třídách. I. třída: 1. a 2. ročník

II. třída: 3. a 4. ročník Ve všech ročnících probíhá výuka podle vlastního Vzdělávacího programu ZŠ Dolany.

25. Základní škola, Neratovice, Byškovická 85

Škola má 59 žáků, kteří se vzdělávají v 9. třídách. Škola poskytuje základní vzdělávání. Žáci jsou vzděláváni v těchto vzdělávacích oborech: *Základní škola a Základní škola speciální.*

26. Základní škola praktická Kralupy nad Vltavou, Jodlova 111

Škola poskytuje základní vzdělání v 1. – 9. ročníku žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Školní program je zaměřen na vzdělávání dětí se zdravotním postižením, především mentální postižení, poruchy autistického spektra, kombinované vady a další. Škola umožňuje individuální integraci žáků s jiným než mentálním postižením.

27. Základní škola a Mateřská škola Horní Počaply

Základní škola je malotřídní školou s 1. až 5. postupným ročníkem. V letošním školním roce bude školu navštěvovat 49 žáků ve věku od šesti do jedenácti let. Základní škola poskytuje svým žákům základní vzdělání. V 1. – 5. ročníku se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu: "Škola pro život.

28. Základní škola Kralupy nad Vltavou, Revoluční 682

Úplná škola s 1. až 9. postupným ročníkem. V současné době je na škole 30 tříd. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání "Škola poznání" je zaměřen na výuku přírodovědných předmětů.

29. Základní škola a mateřská škola Chlumín

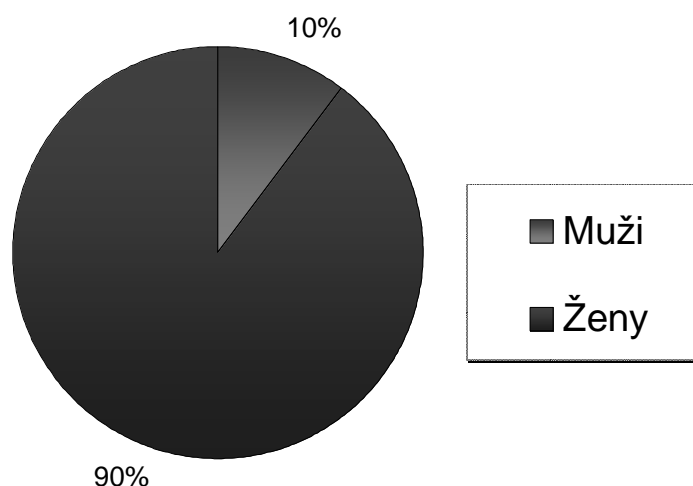
Škola rodinného typu. Základní škola má 2 třídy. V 1. třídě jsou 2 oddělení: 1.ročníka 2. ročník, celkem 15 žáků. Ve 2. třídě jsou 3 oddělení: 3. ročník, 4. ročník, 5. ročník, celkem 17 žáků.

4.4. Analýza výsledků dotazníkového šetření

V této kapitole se budu snažit vyhodnotit výsledky, které mi vyšly z dotazníkového šetření. Všechny průzkumné otázky doplním, pro lepší přehlednost, grafy.

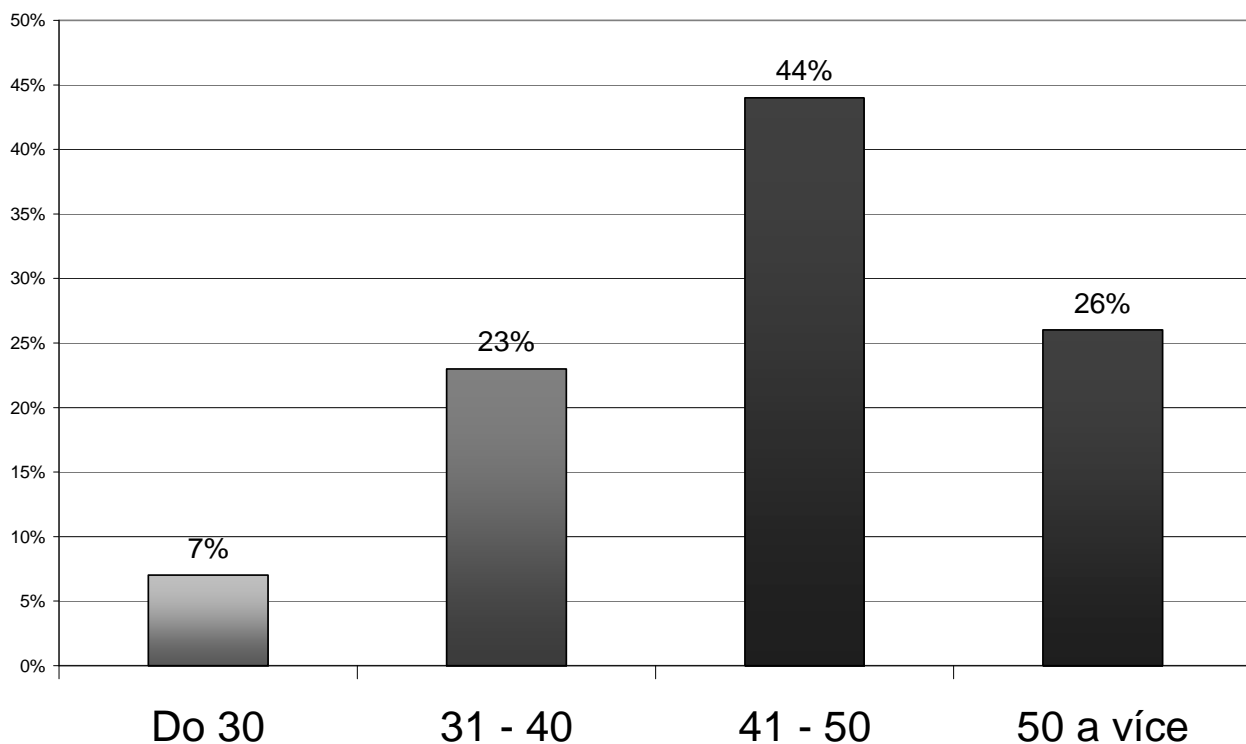
První 3 otázky byly společné pro ředitele i učitele, zpracuji je tedy dohromady. Dále zpracuji odpovědi dotazovaných ředitelů základních škol, kterých je 29. V další části zhodnotím odpovědi učitelů anglického jazyka, kterých je 58. Celkem 87 respondentů, kteří odpovídali na 15 otázek.

Společné otázky č. 1 – 3 pro ředitele a učitele

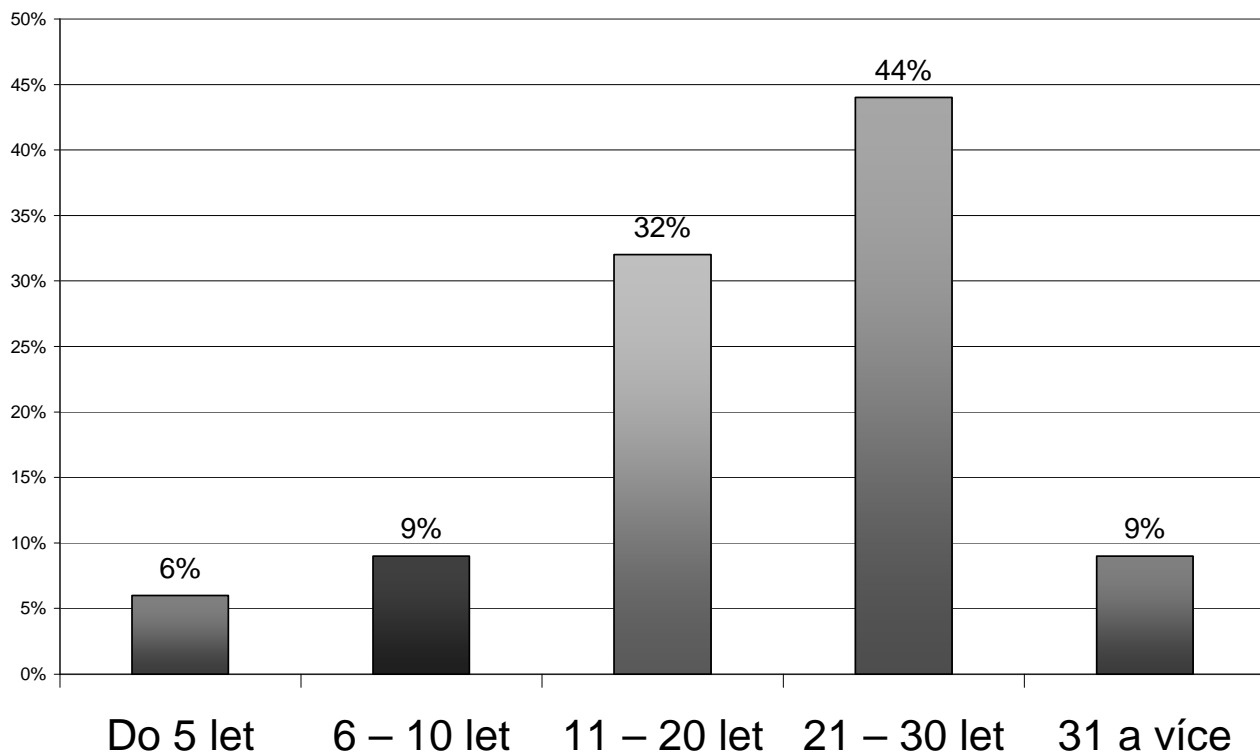
Graf č. 1: **Otázka č. 1** – Uveďte Vaše pohlaví – poměr žen a mužů mezi dotaz.

Z celkového počtu 87 dotazovaných pedagogů, odpovídalo pouze 9 mužů.

Graf č. 2: **Otázka č. 2** – Uveďte Váš věk

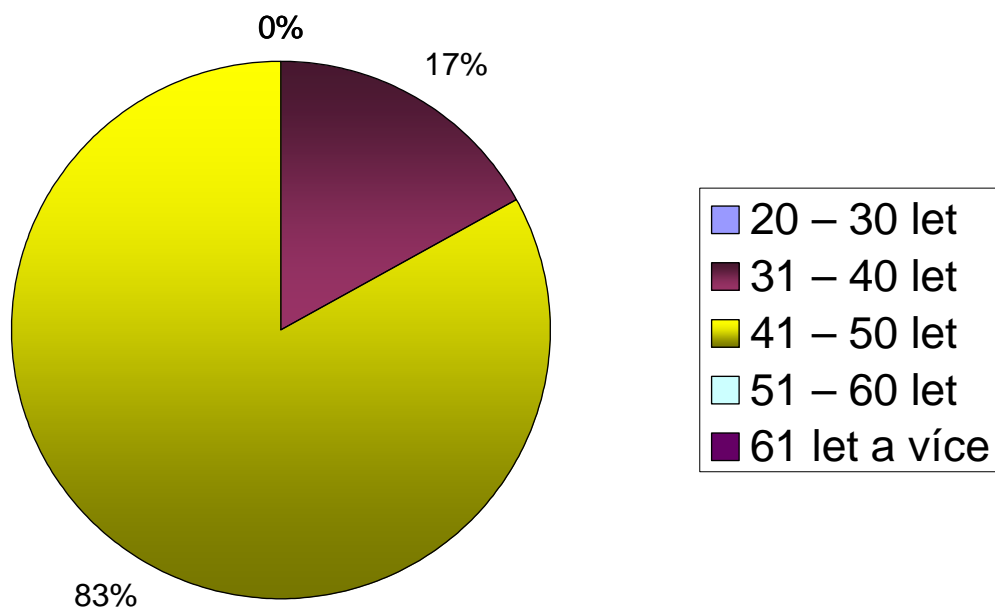
Vyhodnocením této otázky jsem zjistila, že věk učitelů je rozmanitý, i když převažují kantoři „starší“. Podle výsledků průzkumného šetření je ve věku do 30 let pouze 7% učitelů, ve věku 31 – 40 let je 23% učitelů, ve věku 41 – 50 let je 44% dotázaných a ve věku nad 50 let je to 26 % dotázaných.

Graf č. 3: **Otázka č. 3** – Uveďte délku Vaší pedagogické praxe

Z uvedeného grafu vyplývá, že nejvíce učitelů je s délkou praxe 21 – 30 let (44%). S praxí 11 – 20 let se vyskytuje 32% pedagogů, s praxí 6 – 10 a 31a více je shodně 9% a nejméně (6%) je učitelů je s praxí do 5 let.

Otázky č. 4 – 15 pro ředitele

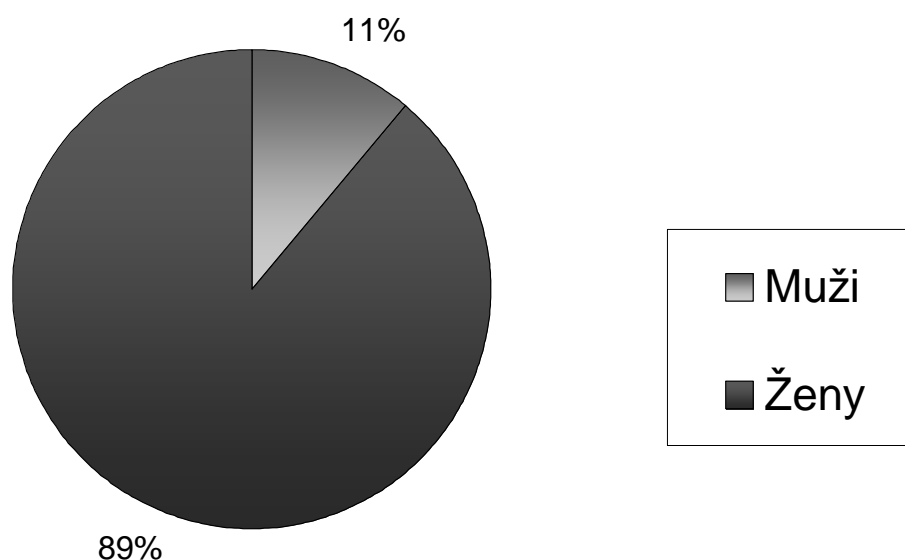

Graf č. 4: **Otázka č. 4** – Průměrný věk učitelů na Vaší škole

Z grafu vyplývá, že nejvíce pedagogů je ve věku 41 – 50 let (83%). Věk 31 – 40 let byl zastoupen 17%. Zajímavé bylo zjištění, že průměrný věk učitelů 20 – 30 let, 51 – 60 let a 61 let a více není zastoupen na žádné z dotazovaných základních škol okresu Mělník.

Otázka č. 5: Průměrná délka přímé pedagogické praxe pedagogů

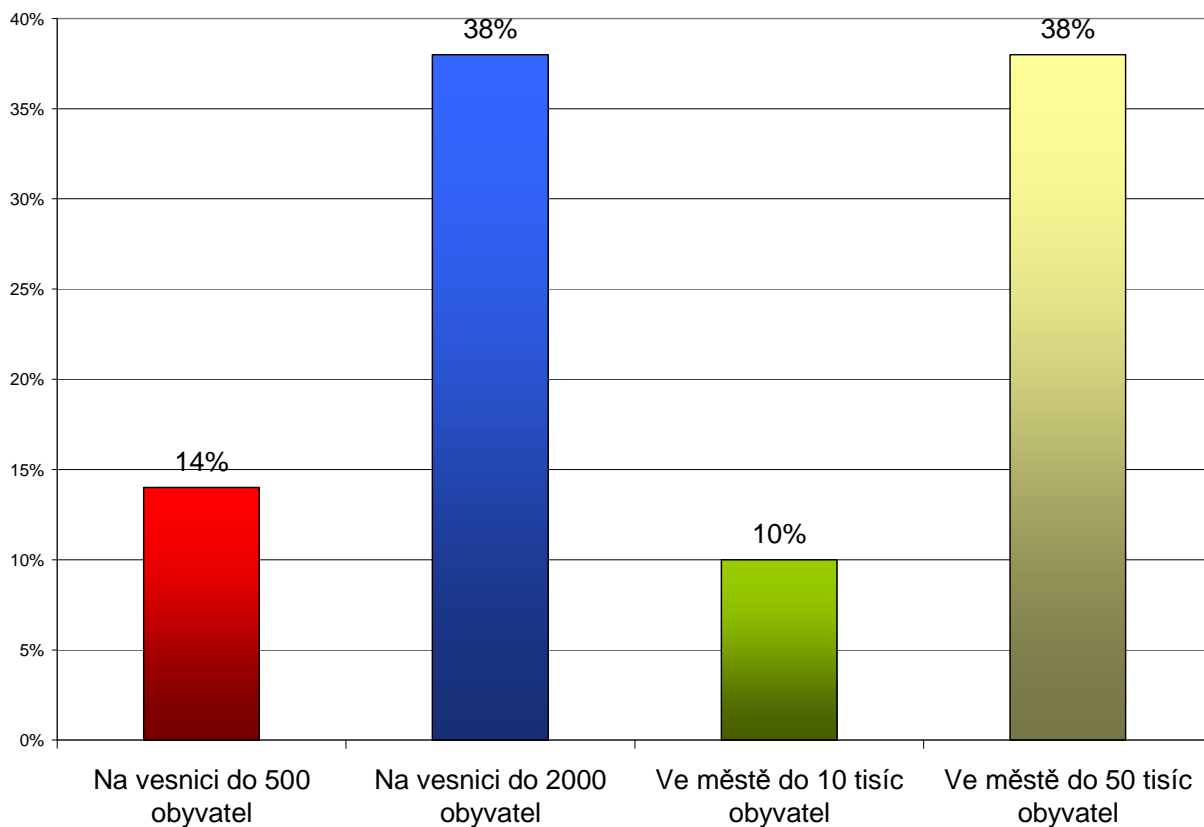
Na tuto otázku odpovídalo 29 dotazovaných ředitelů základních škol okresu Mělník. Průměrná délka přímé pedagogické praxe pedagogů na jejich školách je **17,62 let**.

Graf č. 5: **Otázka č. 6** – Počet mužů a žen ve Vašem pedagogickém sboru

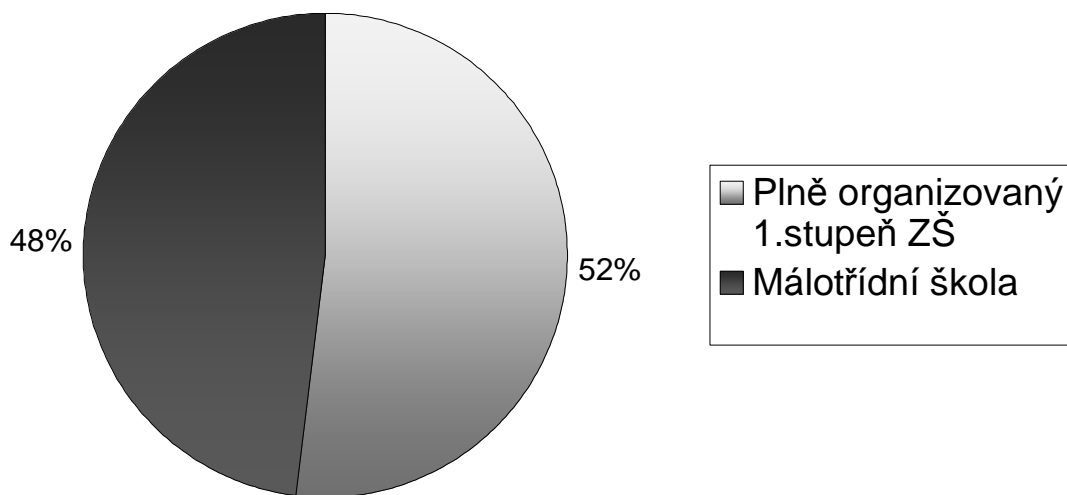
V našem školství mají muži malé zastoupení. Pozice učitele není prestižní, což je jednou z příčin nízkého počtu mužů ve školství. Učitelé by měli být lépe oceňováni rodiči, společností. Muži mají jiný úhel pohledu a nabízejí větší pestrost vzdělání. Pouze 11% mužů je zastoupeno v pedagogickém sboru základních škol okresu Mělník.

Otázka č. 7 – Kde se Vaše škola nachází

Graf č. 6: **Otázka č. 7** – Kde se Vaše škola nachází

Na otázku, kde se Vaše škola nachází, jsem dostala tyto odpovědi. Na vesnici do 500 obyvatel se podle respondentů nachází 4 školy (14%), o jednu méně se nachází ve městě do 10 tisíc obyvatel (10%). Vyrovnaný je počet vesnic do 2 tisíc obyvatel a města do 50 tisíc obyvatel. (11 škol, tj. 38%).

Graf č. 7: **Otázka č. 8** – Na Vaší škole je (typ školy)

Téměř vyrovnané zastoupení mezi základními školami okresu Mělník má plně organizovaný první stupeň základní školy a málotřídní škola.

Otázka č. 9: Průměrný počet žáků ve třídě

Na tuto otázku odpovídalo **29** dotazovaných ředitelů základních škol okresu Mělník. Průměrný počet žáků ve třídě je **16,95**.

Vyšší počet žáků mají školy ve městě, naopak nižší počet žáků je na školách vesnických.

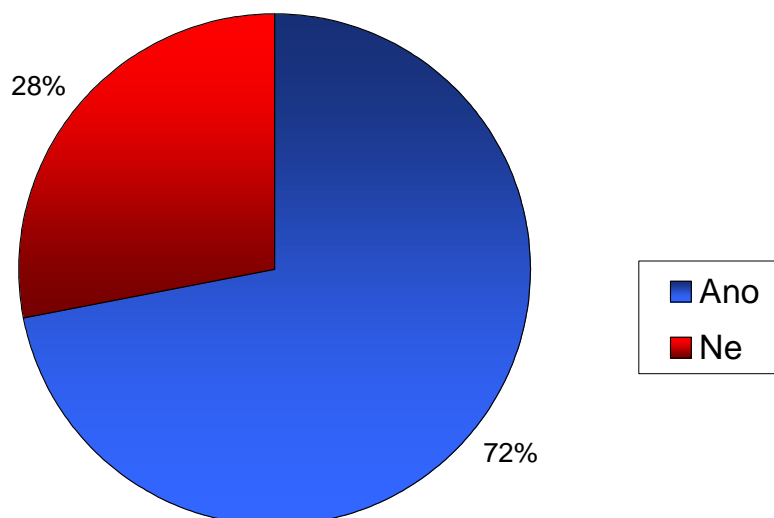
Otázka č. 10: Průměrný počet žáků s SPU ve třídě

Na tuto otázku odpovídalo **29** dotazovaných ředitelů základních škol okresu Mělník. Průměrný počet žáků s SPU ve třídě je **2,04**.

V otázce nebylo upřesněno, zda se jedná o žáky integrované nebo ne.

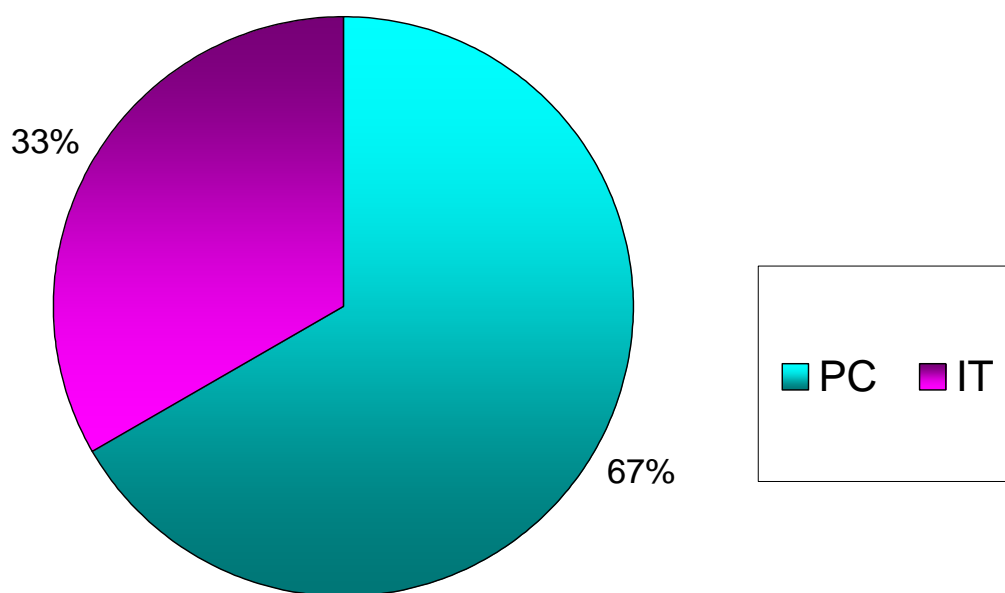
Otázka č. 11: Souhlasíte s integrací žáků s SPU do běžných tříd?

Předpokládala jsem, že kladná odpověď na tuto otázku bude převažovat. Překvapila mě 100% shoda všech dotazovaných ředitelů, kteří souhlasí s integrací žáků s SPU do běžných tříd základní školy.

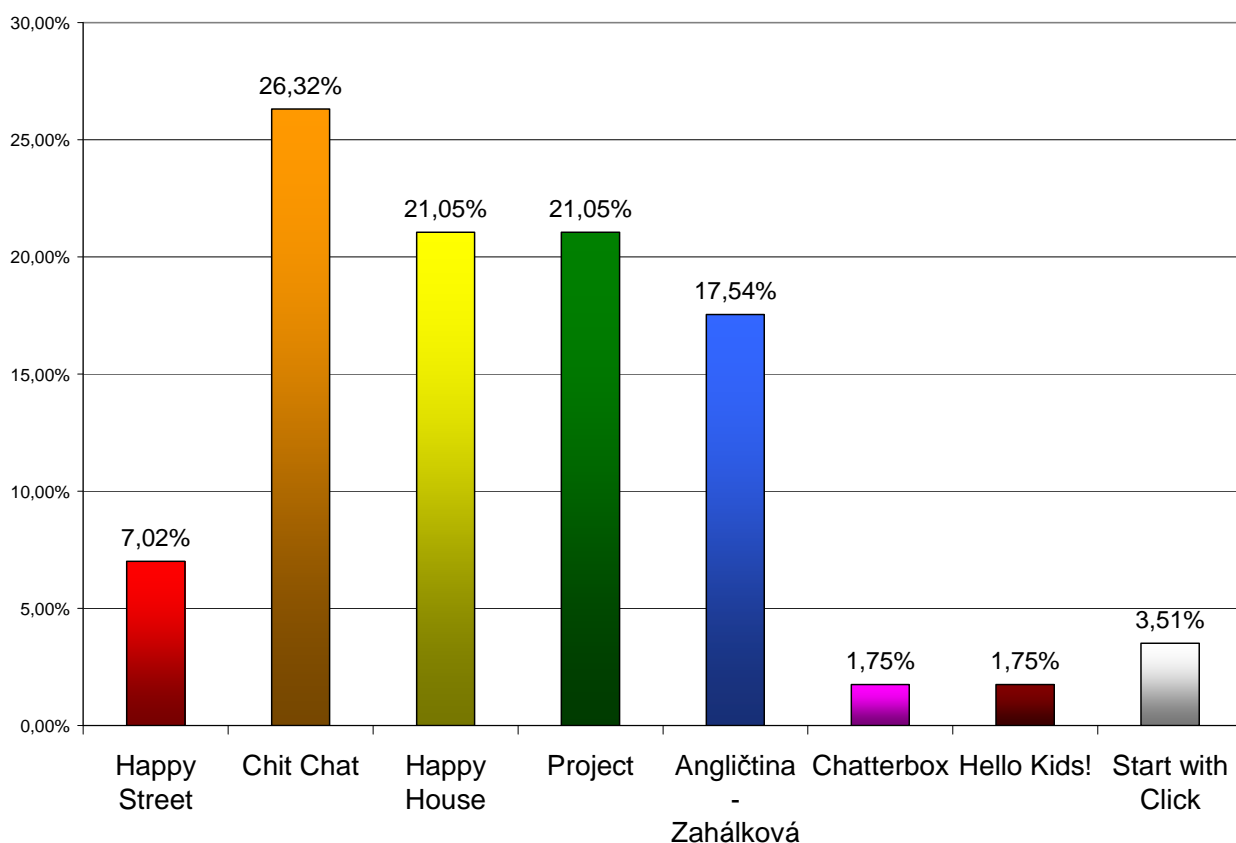
Graf č. 8: **Otázka č. 12** – Máte na Vaší škole multimediální pracovnu?

Z tabulky vyplývá, že 72% škol má k dispozici multimediální pracovnu, kterou mohou učitelé využívat. Pouze 8% škol multimediální pracovnu nemá, jsou to zejména menší školy.

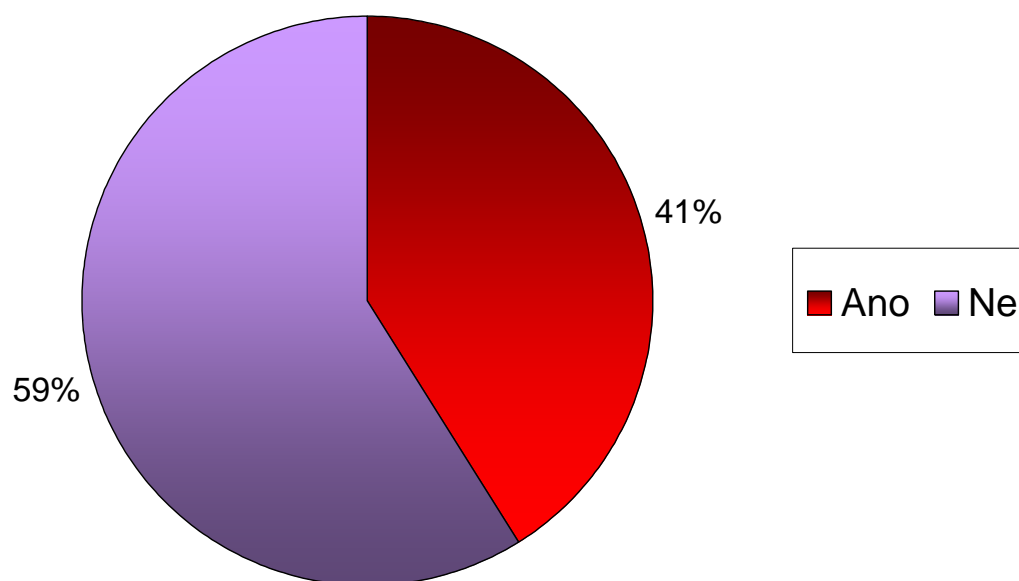
Graf č. 9: **Otázka č. 13** – V kolika třídách, učebnách je počítač nebo interaktivní tabule?

Z grafu vyplývá, že průměrný počet učeben s počítačem je 8 a s interaktivní tabulí 4. Celkový počet PC a IT na 29 oslovených školách je 348, z toho 234 PC a 114 IT.

Graf č. 10: **Otázka č. 14** – Podle kterých učebnic se u Vás ve škole vyučuje anglický jazyk (anglické cvičení) na 1. stupni?

Z grafu je patrné, že nejvíce používají učitelé při výuce anglického jazyka na 1. stupni učebnici Chit Chat (26%), Happy House a Project (21%) a Angličtina – Zahálková (18%). 7% zastoupení má učebnice Happy Street. Učitelé ještě uváděli učebnici Start with Click (3,5 %), Chatterbox (2%) a Hello Kids! (1,5%).

Graf č. 11: **Otázka č. 15** – Vyučujete se na Vaší škole anglický jazyk, anglické cvičení již v 1. nebo 2. třídě?

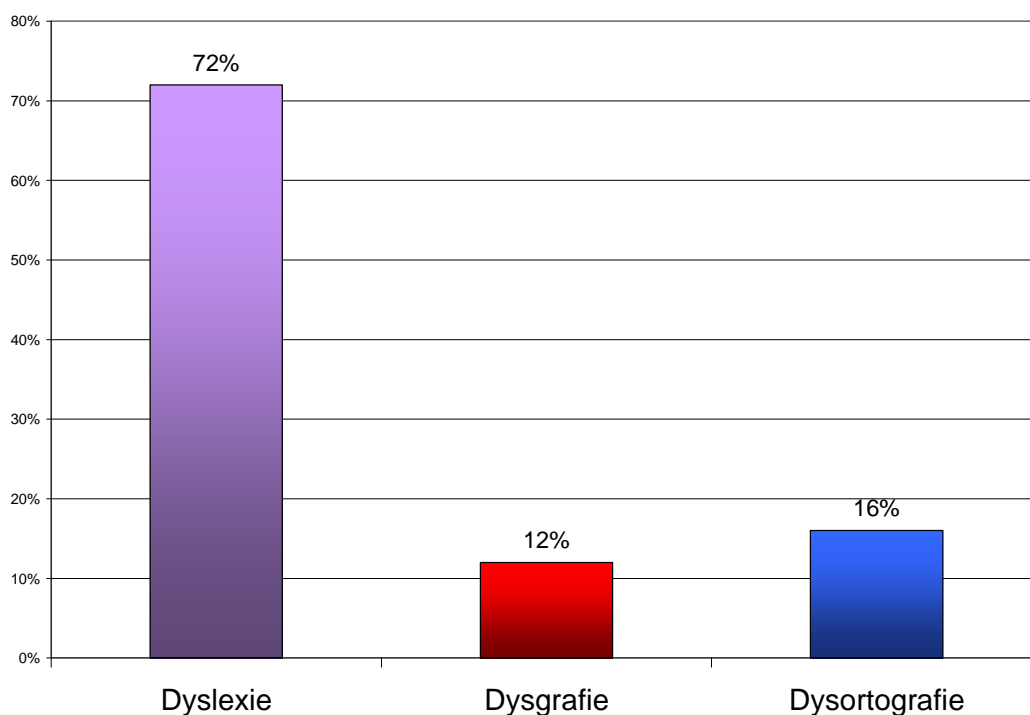
Anglický jazyk nebo anglické cvičení se vyučuje na méně než polovině základních škol okresu Mělník (41%). Někteří ředitelé uvedli, že v 1. třídě mohou děti docházet na kroužek anglického jazyka.

Otázky č. 4 – 15 pro učitele

Tabulka č. 4: Otázka č. 4 – Učíte ve Vašich hodinách AJ integrované žáky s SPU?

Integrovaní žáci	Počet	Podíl v %
Ano	58	100%
Ne	0	0%
Celkem	58	100%

Všech 58 dotazovaných učitelů anglického jazyka odpovědělo, že mají ve svých hodinách integrované žáky se specifickými poruchami učení.

Graf č. 12: **Otázka č. 5** – Nejčastější SPU Vašich žáků

Na tuto otázku učitelé odpovídali, že nejčastější porucha, s kterou se setkávají ve svých hodinách anglického jazyka, je dyslexie (72%). Dysortografie je zastoupena 16 % a dysgrafie 12%.

Tabulka č. 5: Otázka č. 6 – Máte ve třídě (učebně) ve které vedete Aj výuku k dispozici osobní počítač (PC), interaktivní tabuli (IT)?

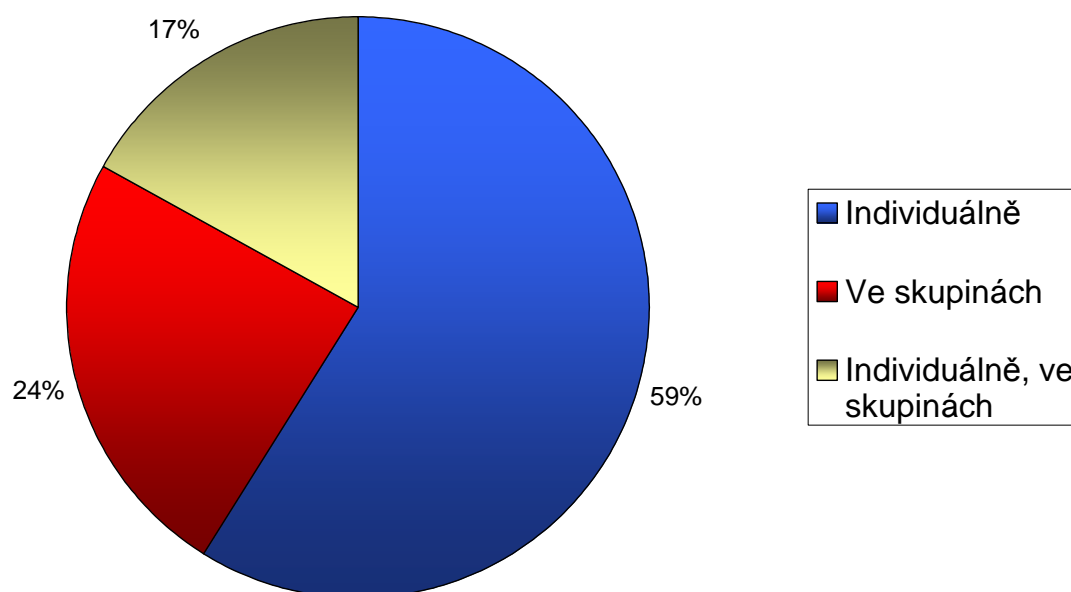
PC, IT	Počet	Podíl v %
Ano	58	100%
Ne	0	0%
Celkem	58	100%

Všichni učitelé anglického jazyka mají ve svých hodinách k dispozici osobní počítač nebo interaktivní tabuli.

Tabulka č. 6: Otázka č. 7: Pracujete se žáky s SPU na PC, IT přímo ve vyučovací hodině?

Práce na PC, IT v hodině	Počet	Podíl v %
Ano	58	100%
Ne	0	0%
Celkem	58	100%

Rovněž na tuto otázku odpovědělo shodně všech 100% dotazovaných. S žáky s SPU pracují učitelé anglického jazyka na PC nebo IT přímo ve vyučovací hodině.

Graf č. 13: Otázka č. 8 – Jak děti s SPU pracují s PC, IT

Z grafu vyplývá, že 59% pedagogů dává přednost individuální formě výuky, 24% skupinové práci. 17% učitelů zaškrtnulo obě možnosti.

Tabulka č. 7: Otázka č. 9 – Nejčastější materiály a pomůcky, které ve svých hodinách při práci s žáky s SPU využíváte

Délka praxe	Do 5 let		6 – 10 let		11 – 20 let		21 a více let	
Počet učitelů	5		7		20		26	
Materiály a pomůcky	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Internet	4	80%	6	86%	17	85%	22	85%
PC programy	3	60%	4	57%	19	95%	16	62%
IT	3	60%	4	57%	13	65%	17	65%
Obrázkové karty	4	80%	5	71%	16	80%	17	65%
Pracovní listy	3	60%	6	86%	19	95%	22	85%
Plakáty	3	60%	4	57%	9	45%	11	42%
Hry	3	60%	5	71%	13	65%	18	69%
Časopisy	2	40%	1	14%	7	35%	19	73%
Knihy	1	20%	3	43%	11	55%	21	81%
Audio - video nahrávky	3	60%	6	86%	17	85%	22	85%
Jiné	1	20%	3	43%	8	40%	14	54%

V otázce č. 9 měli učitelé napsat, které nejčastější materiály a pomůcky využívají ve svých hodinách při práci s žáky s SPU.

V tabulce je zpracováno využití pomůcek v závislosti na věku pedagogů. Je patrné, že učitelé s delší pedagogickou praxí využívají Internet, PC programy a IT stejně často jako jejich kolegové s nižší délkou praxe.

Tabulka č. 8: Otázka č. 10 – Žáci s SPU pracují s výukovým software pro reedukaci SPU

Délka praxe	Do 5 let		6 – 10 let		11 – 20 let		21 a více let	
Počet učitelů	5		7		20		26	
Práce s výukovým programem	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Pravidelně ve vyučovacích hodinách	3	60%	4	57%	13	65%	17	65%
Nepravidelně ve vyučovacích hodinách	4	80%	5	71%	17	85%	19	73%
V dyslektickém kroužku	2	40%	3	43%	12	60%	14	54%

Z odpovědí vyplývá, že častěji pracují s výukovým softwarem pro reedukaci SPU učitelé ve svých hodinách nepravidelně. Pravidelně s ním pracuje 60% učitelů s délkou pedagogické praxe do 5 let, 57% s praxí 6 – 10 let, 65% s praxí 11 – 20 let a 21 a více let. Rovněž v dyslektickém kroužku častěji s žáky pracují učitelé s delší pedagogickou praxí.

Otázka č. 11: Souhlasíte s integrací žáků s SPU do běžných tříd?

Stejně jako ředitelé se i učitelé 100% shodli na integraci žáků s SPU do běžných tříd.

Tabulka č. 9: Otázka č. 12 – Jakým způsobem využíváte PC, IT ve výuce?

Délka praxe	Do 5 let		6 – 10 let		11 – 20 let		21 a více let	
Počet učitelů	5		7		20		26	
Využití PC, IT ve výuce	Počet	%	Počet	%	Počet	%	Počet	%
K hraní her	2	40%	1	14%	1	5%	0	0%
Opakování probraného učiva	3	60%	6	86%	19	95%	24	92%
Vůbec nepoužívám PC, IT ve výuce	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%

Z této otázky vyplývá, že učitelé s delší pedagogickou praxí častěji využívají PC a IT ve výuce k opakování probraného učiva a méně často k hraní her.

Tabulka č. 10: Otázka č. 13 – Je pro Vaši práci při reedukační péči o žáky s SPU PC, IT vhodnou pomůckou?

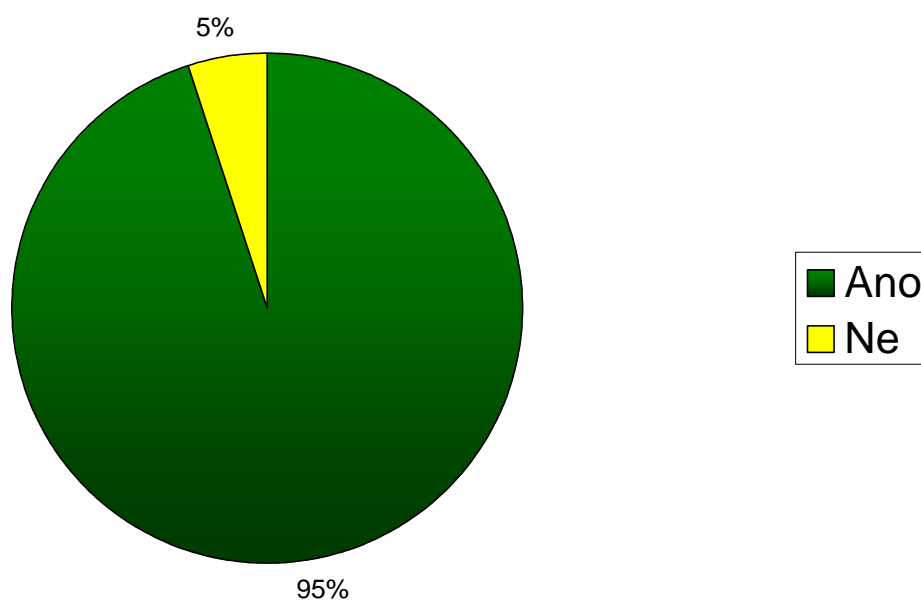
Je PC, IT vhodnou pomůckou?	Počet	Podíl v %
Ano	58	100%
Ne	0	0%
Celkem	58	100%

Na tuto otázku odpověděli všichni učitelé kladně. Práce na PC a IT je vhodnou pomůckou při reedukaci SPU.

Odpověď na otázku nabízela pouze možnost „ANO“, „NE“. Přesto se učitelé rozepsali a doplnili odpověď o svoje poznatky a zkušenosti. Nejčastější odpovědi byly:

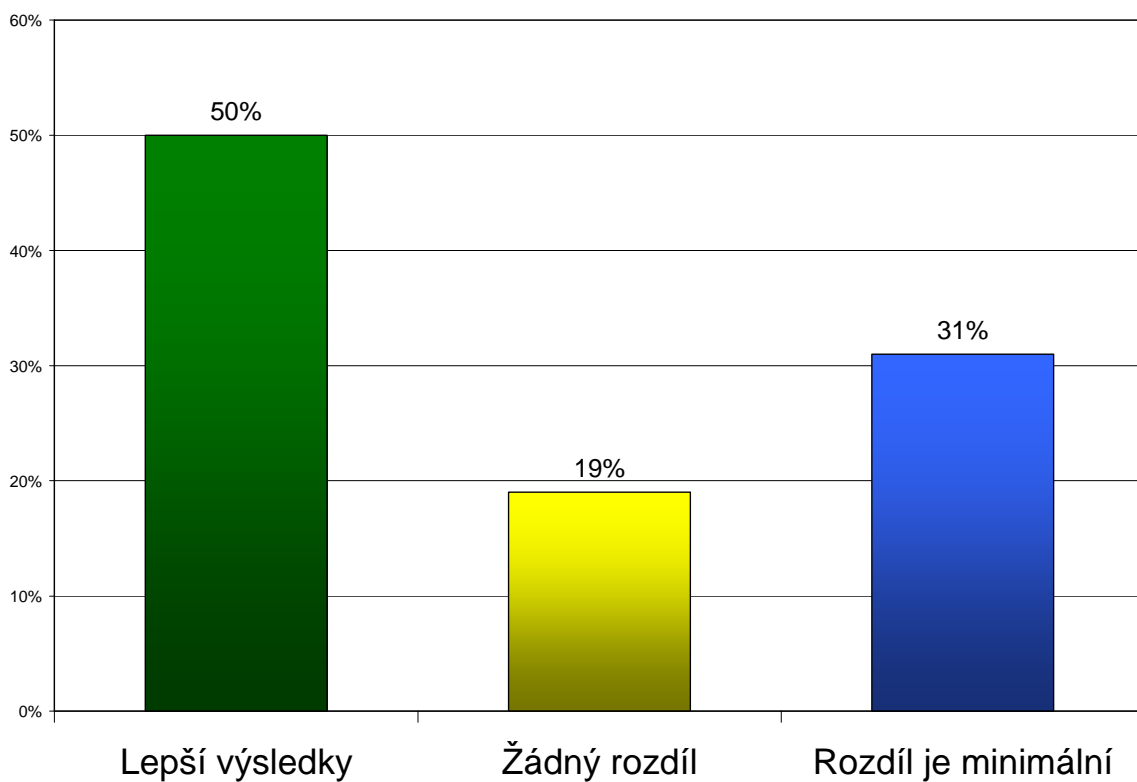
- velký výběr kvalitních výukových programů
- okamžitá zpětná vazba, ale učitele nenahradí
- rychlost a přehlednost
- žák s těžkou dysgrafií dosahuje lepších či rychlejších výsledků, žák s lehkou formou dyslexie nezaznamenává významnějších rozdílů, je to velmi individuální, nelze zobecňovat
- při práci žáků s SPU na PC chybují žáci méně často než při práci psanou formou

- PC, T jsou doplňující alternativní výuky, pro žáky více motivující. Možno volit různou úroveň obtížnosti pro jednotlivé žáky.
- PC, IT změna, zábavnější, v málotřídní škole ideální způsob samostatné práce
- pracují s větším zájmem, doplňují, což je pro ně lepší vzhledem k diagnostikované dyslexii, dysgrafii, dysortografií.

Graf č. 14: **Otázka č. 14** – Souhlasíte s tvrzením, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT nežli v případě „klasických metod“?

95% učitelů anglického jazyka má za to, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT než pomocí „klasických metod“. Pouze 5% učitelů s tímto tvrzením nesouhlasí.

Graf č. 15: **Otázka č. 15** – Označte tvrzení, se kterým souhlasíte

V poslední otázce bylo nejčastěji označovaným tvrzením, že při práci na PC, IT žáci dosahují lepších výsledků nežli při zpracování zadaného úkolu „běžnými metodami“. 31% učitelů si myslí, že rozdíl je minimální a 19% učitelů tvrdí, že žádný rozdíl neexistuje.

4.5. Shrnutí výsledků průzkumu, vyhodnocení stanovených hypotéz

Diplomová práce zaměřená na téma využití interaktivní tabule a osobního počítače při reedukaci specifických poruch učení v cizím jazyce na základní škole má 4 kapitoly. Tři kapitoly teoretické části, jedna v části praktické.

První kapitola se zabývá problematikou specifických poruch učení, klasifikací, příčinami, diagnostikou a jejich reedukací.

Druhá kapitola je věnována metodám a formám výuky cizího jazyka. Jak probíhá výuka anglického jazyka na 1. stupni ZŠ u dětí s SPU, jaké učebnice, materiály, pomůcky, cvičení a hry jsou využívány ve výuce anglického jazyka, je zde stručně charakterizován rámcový vzdělávací program a individuální vzdělávací plán.

Třetí kapitola popisuje možnosti vzdělávání žáků s SPU v cizím jazyce, postavením cizího jazyka ve výuce, integrací žáků s SPU, dyslexií v anglickém jazyce, využitím ICT u dětí s SPU.

Praktická část popisuje průzkum, stanovení cílů, hypotéz, zabývá se charakteristikou a rozbořem, charakteristikou průzkumných zařízení, analýzou, shrnutím výsledků průzkumu a vyhodnocením stanovených hypotéz.

Pro vypracování praktické části jsem zvolila dotazníkové šetření. Dotazníky jsem rozeslala do 49 škol v okrese Mělník s žádostí o zodpovězení otázek a zaslání dotazníku zpět na moji adresu. Průzkumu se zúčastnilo 29 ředitelů a 58 učitelek základních škol okresu Mělník.

Pro vyhodnocení dotazníků jsem použila tzv. čárkovací metodu. Každou otázku jsem poté zvlášť vyhodnotila a pro lepší přehled a orientaci byly všechny získané informace od učitelů a ředitelů sestaveny do tabulek a grafů.

V úvodu průzkumu jsem si zvolila dílčí cíl, na který jsem se snažila v průběhu zpracovávání dotazníků najít odpovědi a následně mi to mělo pomoci k získání odpovědi na hlavní cíl diplomové práce, kterým bylo analyzovat problematiku možnosti využití ICT, zejména osobního počítače a interaktivní tabule při reedukační péči o žáky se specifickými poruchami učení v anglickém jazyce na prvním stupni základních škol a základních škol praktických v okrese Mělník.

Dílčím cílem diplomové práce bylo zjistit četnost využití PC a IT vyučujícími v hodinách anglického jazyka na prvním stupni základních škol v okrese Mělník. Rovněž jsem měla stanovené tři hypotézy. Získané informace jsou zde interpretovány.

Hypotéza 1: *Se vzrůstajícím věkem a délkou přímé pedagogické praxe klesá četnost využití osobního počítače a interaktivní tabule jako reedukačních pomůcek.*

Využití výpočetní techniky ve vyučovacím procesu je v dnešní době samozřejmostí. Pro děti je navíc velmi přitažlivé. Pro děti s SPU může být osobní počítač a interaktivní tabule výbornou kompenzační pomůckou.

Obsluha počítače a interaktivní tabule vyžaduje alespoň základní uživatelské dovednosti jak na straně dítěte, tak na straně vyučujícího. Vyučující je zde proto, aby děti, které tyto dovednosti nemají, s počítačem pracovat naučil a vedl je při jejich školní práci.

V první hypotéze jsem předpokládala, že lidé od určitého věku (v našem případě učitelé) vstřebávají hůře nové informace a technologie, hůře se přizpůsobují novým výukovým metodám a nejsou nakloněni novým trendům. Z výsledků šetření vyplynulo, že délka pedagogické praxe nemá vliv na použití počítače a interaktivní tabule jako reedukační pomůcky pro děti s SPU. Vyučujícími je vnímán pozitivně jako prostředek usnadňující práci jak dětem s poruchami učení, tak i samotným vyučujícím. Na otázku č. 7 zda pracují učitelé se žáky s SPU na PC, IT přímo ve vyučovací hodině odpovědělo kladně všech 100% dotazovaných. Rovněž zpracováním otázek 9, 10 a 12 se ukázalo, že učitelé s delší pedagogickou praxí využívají techniku minimálně ve stejné míře jako kolegové s kratší délkou pedagogické praxe.

Hypotéza č. 1 se nepotvrdila.

Hypotéza 2: *Počítač a interaktivní tabule jako pomůcky při reedukační práci se žáky s SPU v anglickém jazyce jsou přímo ve vyučovací hodině využívány ve velké míře.*

V současné době je využívání techniky jako reedukační pomůcky vnímáno vyučujícími velmi pozitivně.

100% učitelů má možnost ve svých hodinách PC nebo IT využít a 100% učitelů tuto možnost využívá. 62% učitelů pracuje s výukovým softwarem pro reedukaci SPU nepravidelně. Děti pracují převážně individuálně. Nejčastěji PC a IT využívají k opakování probraného učiva.

Předpoklad malé míry využití počítače a interaktivní tabule přímo ve vyučovací hodině se nepotvrdil. 100% dotazovaných pedagogů ze zkoumaného souboru má možnost s počítačem a interaktivní tabulí pracovat ve své vlastní třídě.

Hypotéza č. 2 se potvrdila.

Hypotéza 3: *Počítač a interaktivní tabule je vhodnou pomůckou při reedukační práci se žáky s SPU, žáci dosahují při práci s PC a IT lepších výsledků nežli pomocí „běžných metod“.*

100% pedagogů odpovědělo kladně na otázku, zda je pro jejich práci při reedukační péči o žáky s SPU PC, IT vhodnou pomůckou. Pouze 5% dotazovaných nesouhlasí s tvrzením, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT nežli v případě „klasických metod“.

Polovina dotazovaných souhlasí s tvrzením, že při práci na PC, IT dosahují žáci s SPU lepších výsledků nežli při zpracování zadaného úkolu „běžnými metodami“.

Hypotéza č. 3 se potvrdila.

ZÁVĚR

Vývojové poruchy učení způsobují začínajícím i pokročilým školákům velké problémy. Dítě prožívá starosti, kterým ostatní děti vystaveny nejsou, a velmi těžko se s nimi vyrovnává. Zátěž prožívá i rodina, ve které dítě žije. Je samozřejmé, že rodiče očekávají od svého dítěte dobré výkony ve škole, očekávají, že „jejich dítě bude nejlepší“. Někteří se k tomu přiznají, jiní nikoliv, ale pokud jejich dítě úspěšné není, přichází často zklamání, které někdy probouzí hněv a nepochopení a tím se problémy dítěte ještě prohlubují.

Technika se stala součástí našich životů. Cílem není nahradit veškeré předchozí osvědčené metody a postupy, ale spíše vytvořit další, dobře fungující alternativy, které se mohou využít při reedukaci specifických poruch učení. Právě děti s SPU si mohou najít vlastní cestu pro pokrok v učení a poznávání, třeba i dříve, nežli by se jejich inteligence a ostatní potenciál schopností mohli rozvíjet v tradičních učebních šablonách. Specifické poruchy potřebují specifickou nápravu a tu může vnést do edukačního procesu právě využití osobního počítače, interaktivní tabule se svou silnou motivační složkou, interaktivitou, mnohotvárností a variabilitou.

Výsledky průzkumu, kterého se zúčastnilo 29 ředitelů, a 58 učitelek základních škol okresu Mělník ukázaly, že pedagogové jsou vstřícní k využívání techniky, nebrání se učit se něčemu novému, zejména má –li to pomoci dětem lépe se vyrovnat s jejich problémy. Využívají se nové a dokonalejší pomůcky a techniky, které napomáhají účinnějšímu integračnímu procesu mezi ostatní žáky. Počítač a interaktivní tabule patří beze sporu k nim. Pokud je pedagog technicky zdatný a zvládne časovou náročnost přípravy materiálů na PC a IT, přináší PC a IT do reedukační péče o děti s SPU žádoucí pomoc.

Domnívám se, že vzdělávání pedagogů v tomto směru je dostatečné. Nabídka různých kurzů zaměřená na problematiku ICT je široká a učitelé ji rádi využívají.

Učitel by měl být pro dítě autoritou, kamarádem i rádcem současně. Dokud je však pro žáky práce s počítačem stále tak atraktivní a zajímavá, měl by se každý učitel pokusit toho využít. Učitelé i rodiče by si měli uvědomit, že dítě se snáze učí všemu, co ho baví. A počítače jsou v oblasti zájmu téměř všech dětí.

Výsledky průzkumu jsou platné v kontextu této práce. Pro ověření toho, zda hypotézy platí pro jiné školy, je zapotřebí provést další výzkumy.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- BARTOŇOVÁ, M. (ed.): *Specifické poruchy učení v kontextu vzdělávacích oblastí RVP ZV*. 1. vyd. Brno: Paido, 2007. 290 s. ISBN 97880-7315-162-1
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení I*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 123s. ISBN 80-210-613-3
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení II*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 152s. ISBN 80-210-3822-5
- DUNN, Opal. *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. 1. vyd. Olomouc: INFOA, 2003. 218 s. ISBN 80-7240-315-X
- EDELSBERG, L., KÁBELE, F. a kol. *Speciální pedagogika pro učitele prvního stupně základní školy*. 1. vyd. Praha: SPN, 1988. 175 s. ISBN 14-664-88
- FISCHER, S., ŠKODA, J.: *Speciální pedagogika*. 3. vyd. Praha: Triton, 2008. 205 s. ISBN: 978-80-7387-014-0
- HURTOVÁ, D., STRNADOVÁ, I., ŠIGUTOVÁ, M. *Anglický nápadníček pro učitele a rodiče (nejen) dětí s dyslexií, které začínají s angličtinou*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2006. 52 s. ISBN 978-0-19-480700-2
- JUCOVIČOVÁ, D., ŽÁČKOVÁ, H. *Reedukace specifických poruch učení u dětí*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 175 s. ISBN 978-80-7367-474-8.
- KAPROVÁ, Z. *O problémech žáků s poruchami učení a cestách k jejich řešení*. 2. vyd. Praha: TECH-MARKET, 2000. 76s. ISBN 80-86114-32-5
- KOCUROVÁ, M. *Specifické poruchy učení a chování*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2000. 96 s. ISBN 80-7082-705-X
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy čtení*. 3. vyd. Jinočany: H & H, 1995. 269 s. ISBN 80-85787-27-X

MERTIN, V. *Individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 1995. 107 s. ISBN: 80-7178-033-4

NEZVALOVÁ, D. *Pedagogika pro učitele. Část první – Kapitoly z obecné didaktiky*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995. 104 s. ISBN 80-7067-490-3

PECHANCOVÁ, B. SMRČKOVÁ, A. *Cvičení a hry pro žáky se specifickými poruchami učení*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 36 s. ISBN 80-7067-825-9

PETTY, G. *Moderní vyučování*. 6. vyd. Praha. Portál, 2013. 562 s. ISBN 978-80-262-0367-4

POKORNÁ, V. *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, 312 s. ISBN 80-7178-135-5

POKORNÁ, V. *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997, 312 s. ISBN 80-7178-135-5

POKORNÁ, V. *Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení*. 3. Vyd. Praha: Portál, 2002, 153 s. ISBN 80-7178-326-9

POKORNÝ, M. *Digitální technologie ve výuce*. 1. vyd. Praha: Computer Media, 2009. 72 s. ISBN 978-80-7402-012-4

PRŮCHA, J. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha: Portál, 2004. 141 s. ISBN 80-7178-977-1

PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. 496 s. ISBN 80-7178-170-3

SINDELAROVÁ, B. *Předcházíme poruchám učení*. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. 63 s. ISBN – 80-7178-431-1

SOVÁK, M. a kol. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Praha: H&H, 2000. 418 s. ISBN – 80-86022-76-5

SOVÁK, M. *Nárys speciální pedagogiky*. 6. vyd. Praha: SPN, 1980. 231 s. ISBN - 80-244-1475-9

VOKURKA, M., HUGO, J. a kol. *Praktický slovník medicíny*. 5. vyd. Praha. Maxdorf, 1998. 490 s. ISBN 80-85800-81-0

ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. 5. vyd. Praha: Portál, 2000. 196s. ISBN 80-7178-481-8

ZELINKOVÁ, O.: *Cizí jazyky a specifické poruchy učení*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2006. 167 s. ISBN 80-7311-022-9

ZIKL, P. a kol. *Využití ICT u dětí se speciálními potřebami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 127 s. ISBN 978-80-247-3852-9

SEZNAM POUŽITÉ ZAHRANIČNÍ LITERATURY A PRAMENŮ

BAKKER, D. J. *Neuropsychological Treatment of Dyslexia*. First edition. Oxford, New York, Oxford University Press 1990. 112 p. ISBN - 978-0-19-506132-1

ĎURIČ, L. – BRATSKÁ, M. a kol. *Pedagogická psychológia*. 1. vyd. Bratislava: SPN, 1997. 464 s. ISBN - 8008024984

HARMIN, M. *Inspiring Active Learning: A Handbook for Teachers*. First edition. Alexandria, Virginia: Association for Curriculum and Staff Development, 1994. ISBN-13: 978-0871202284

KIRK, S., A. – GALLAGHER J., J. *Educating exceptional children*. First edition. Boston: Houghton Mifflin Company, 1989. 544 p. ISBN - 978-0495913603

McGRATH, H., NOBLE, T. *Different Kids, Same Classroom*. First edition. Melbourne: Longman, 1993. ISBN 9780582909823

POWELL, R. *The Response Revolution*. Second edition. Stratford United Kingdom: 2012. 160 p. ISBN – 13 978-1–901841–01-5

PREDMERSKÝ, V. *Kapitoly z dejín špeciálnej pedagogiky*. 1. vyd. Bratislava: UK 1989. 132 s. ISBN - 9788022301862

VAŠEK, Š. *Základy špeciálnej pedagogiky*. 1. vyd. Bratislava: Sapiencia, 2003. 210 s. ISBN – 80-968797-0

WEDEL, K. *Learning and Perceptuo – motor Disabilities in Children*. First edition. London: John Wiley & Sons Ltd, 1973. 146 p. ISBN - 978-0471924425

YSSELDYKE, J. E. – ALGOZZINE, B. *Introduction to special education*. First edition. Boston: Houghton Mifflin Company 1990. 604 s. ISBN - 9788120332843

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- Activ ucitel* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.activucitel.cz
- Activ Board* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.activboard.cz/>
- AV Media komunikace obrazem* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.avmedia.cz/smart-produkty/interaktivni-tabule-smart-board.html>
- Co je interaktivita* [online]. 27.4.2012 [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.chytratabule.cz/tipy-a-rady/co-je-to-interaktivita/>
- 1.1 *Interaktivní tabule - interaktivní a multimediální prezentace* [online]. 15.1.2012 [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.cdmvt.cz/node/311>
- DRATVOVÁ, J. [online]. 5.4.2006 [cit. 2014-06-25]. *Využití výpočetní techniky při reedukaci specifických poruch učení na základní škole*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2006. Dostupné na WWW: http://is.muni.cz/th/166511/pdf_m/
- Dys centrum* [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné na WWW: <http://www.dyscentrum.org>
- Interaktivní tabule* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://multimedialni-kiosky.cz/ecommerce-reseni-produkty/interaktivni-tabule/interaktivni-tabule-clasus-77/>
- Interaktivní tabule Activ Board* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.activmedia.cz/>
- Interaktivní výukové technologie* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.interaktivni.cz/Tools/IV/Board/>
- Jazyky bez bariér* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.jazyky-bez-barier.cz/>
- Jiří Dostál: Interaktivní tabule – významný přínos pro vzdělávání* [online]. 28.4.2009 [cit. 2014-07-17]. Dostupné na WWW: <http://www.ceskaskola.cz/2009/04/jiri-dostal-interaktivni-tabule.html>
- Nápravy specifických poruch učení* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://kamilabalharova.kaminet.cz/napravy.htm>
- Nedomice – oficiální stránky obce* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: http://www.nedomice.cz/skola_vyrocní_zpravy.htm
- Pedagogicko – psychologická poradna v Novém Jičíně* [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: http://www.pppnj.cz/Stranky/Odborne%20clanky/VPU_a_vyuka_cizich_jazyku.aspx

PETROVÁ, H. [online]. 2.3.2007 [cit. 2014-06-25]. *Využití interaktivní tabule při reedukaci specifických poruch učení na základní škole*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2007. Dostupné na WWW: http://is.muni.cz/th/166841/pedf_b/

PEXOVÁ, H. [online]. 2.3.2007 [cit. 2014-06-25]. *Výuka anglického jazyka u žáků se specifickými poruchami učení*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2008. Dostupné na WWW: http://is.muni.cz/th/97644/pedf_b/

Upravený rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání platný od 1. 9. 2013, MŠMT ČR [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007 [cit. 2014-07-17]. Dostupný z: http://www.vuppraha.cz/wpcontent/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf

VAŠICOVÁ, J. [online]. 21.6.2013 [cit. 2014-06-25]. *Výuka anglického jazyka žáků se specifickými poruchami učení na prvním stupni základní školy*. Diplomová práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni Fakulta pedagogická Katedra anglického jazyka 2013. Dostupné na WWW: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/10533>

Základní škola Mšeno [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: http://www.zsmseno.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=190&Itemid=49

Základní a mateřská škola Hostín u Vojkovic [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zsams-hostin.cz/>

Základní škola a mateřská škola Horní Počáply [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zshornipocaply.cz/

Základní škola a mateřská škola Chlumín [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: http://www.skolachlumin.cz/zakladni_skola.htm

Základní škola a mateřská škola Kojetice [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.skolakojetice.cz/>

Základní škola a mateřská škola Kralupy nad Vltavou [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.skola.trebizskeho.cz

Základní škola a mateřská škola Liběchov [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zslibechov.cz

Základní škola a mateřská škola Malý Újezd [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://skola.malyujezd.cz/>

Základní škola a mateřská škola Řepín [online]. [cit. 2014-06-15]. Dostupné na WWW: www.skolarepin.cz/

Základní škola Dolany [online]. [cit. 2014-07-01]. Dostupné na WWW: <http://www.zsdolany.eu/z-historie-nasi-skoly>

Základní škola Ing. M. Plesingera – Božinova [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zs-mpb.cz/>

Základní škola J. A. Komenského Kly [online]. [cit. 2014-06-27]. Dostupné na WWW: <http://www.zsjakkly.wz.cz/>

Základní škola Jindřicha Matiegky [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zsjm-me.cz/

Základní škola Jungmannovy sady Mělník [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zsjungsady.cz/

Základní škola Libiš [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zslibis.cz/>

Základní škola Mělník – Mlázice [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zsmlazice.cz

Základní škola Mělník Jaroslava Seiferta [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.seifert-melnik.cz/>

Základní škola Mikovice Kralupy nad Vltavou [online]. [cit. 2014-07-01]. Dostupné na WWW: <http://www.zsmikovice.cz/o-skole/>

Základní škola Neratovice 28. října 1157, okr. Mělník [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.3zsneratovice.cz/

Základní škola Neratovice, Byškovická 85 [online]. [cit. 2014-07-05]. Dostupné na WWW: <http://zspbyskovice.cz/>

Základní škola praktická Kralupy nad Vltavou [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zspkralupy.estranky.cz/>

Základní škola T. Stolzové [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: www.zstskostelec.cz

Základní škola Tišice [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zstisice.cz/>

Základní škola Václava Havla [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://zsrevolucni.cz/>

Základní škola Vraňany [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zsvranany.cz/>

Základní škola Želízy [online]. [cit. 2014-06-10]. Dostupné na WWW: <http://skola.obeczelizy.cz/>

Základní školy – okres Mělník [online]. [cit. 2014-07-10]. Dostupné na WWW: <http://www.zakladniskoly.cz/seznam-skol/stredocesky-kraj/melnik/>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Interaktivní tabule – propojení.....	39
Obrázek č. 2: Halloween 1	41
Obrázek č. 3: Halloween 2	42
Obrázek č. 4: Halloween 3	42
Obrázek č. 5: Halloween 4	42
Obrázek č. 6: Halloween 5	43
Obrázek č. 7: Halloween 6	43
Obrázek č. 8: Halloween 7	43
Obrázek č. 9: Halloween 8	44
Obrázek č. 10: Halloween 9	44
Obrázek č. 11: Halloween 10	44
Obrázek č. 12: Halloween 11	45
Obrázek č. 13: Halloween 12	45
Obrázek č. 14: Halloween 13	45
Obrázek č. 15: Halloween 14	46

Seznam tabulek

Tabulka č. 4: Otázka č. 4 – Učíte ve Vašich hodinách AJ integrované žáky s SPU?	65
Tabulka č. 5: Otázka č. 6 – Máte ve třídě (učebně) ve které vedete Aj výuku k dispozici osobní počítač (PC), interaktivní tabuli (IT)?.....	66
Tabulka č. 6: Otázka č. 7: Pracujete se žáky s SPU na PC, IT přímo ve vyučovací hodině?	67

Tabulka č. 7: Otázka č. 9 – Nejčastější materiály a pomůcky, které ve svých hodinách při práci s žáky s SPU využíváte	68
Tabulka č. 8: Otázka č. 10 – Žáci s SPU pracují s výukovým software pro reedukaci SPU	69
Tabulka č. 9: Otázka č. 12 – Jakým způsobem využíváte PC, IT ve výuce? ...	70
Tabulka č. 10: Otázka č. 13 – Je pro Vaši práci při reedukační péči o žáky s SPU PC, IT vhodnou pomůckou?.....	70

Seznam grafů

Graf č. 1: Otázka č. 1 – Uveďte Vaše pohlaví – poměr žen a mužů.....	55
Graf č. 2: Otázka č. 2 – Uveďte Váš věk	56
Graf č. 3: Otázka č. 3 – Uveďte délku Vaší pedagogické praxe	57
Graf č. 4: Otázka č. 4 – Průměrný věk učitelů na Vaší škole	58
Graf č. 5: Otázka č. 6 – Počet mužů a žen ve Vašem pedagogickém sboru....	59
Graf č. 6: Otázka č. 7 – Kde se Vaše škola nachází	60
Graf č. 7: Otázka č. 8 – Na Vaší škole je (typ školy)	61
Graf č. 8: Otázka č. 12 – Máte na Vaší škole multimediální pracovnu?	62
Graf č. 9: Otázka č. 13 – V kolika třídách, učebnách je počítač nebo interaktivní tabule?	63
Graf č. 10: Otázka č. 14 – Podle kterých učebnic se u Vás ve škole vyučuje anglický jazyk (anglické cvičení) na 1. stupni?	64
Graf č. 11: Otázka č. 15 – Vyučuje se na Vaší škole anglický jazyk, anglické cvičení již v 1. nebo 2. třídě?.....	65
Graf č. 12: Otázka č. 5 – Nejčastější SPU Vašich žáků	66
Graf č. 13: Otázka č. 8 – Jak děti s SPU pracují s PC, IT	67

Graf č. 14: Otázka č. 14 – Souhlasíte s tvrzením, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT nežli v případě „klasických metod“?.....	71
Graf č. 15: Otázka č. 15 – Označte tvrzení, se kterým souhlasíte.....	72

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Základní školy v okrese Mělník.....	I
Příloha B – Dotazník.....	II
Příloha C – Dotazník.....	III
Příloha D - ŠVP - Anglický jazyk pro 3. ročník základní školy.....	IV
Příloha E - Tabulky – zdroj dat pro tvorbu grafů.....	V

Příloha A

ZÁKLADNÍ ŠKOLY V OKRESE MĚLNÍK

	název školy	adresa	kontakt
1.	Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Liběchov	Liběchov, Rumburská 54	reditel@ddslibechov.cz
2.	Základní škola Kralupy nad Vltavou	Kralupy nad Vltavou, Komenského nám. č. 198	info@zskomenda.cz
3.	Základní škola Jungmannovy sady Mělník	Mělník, Tyršova 93	reditel@zsjungsady.cz
4.	Základní škola Mělník, Jaroslava Seiferta	Mělník, Jaroslava Seiferta 148	wmilannemec@seznam.cz
5.	Základní škola Mělník – Mlázice	Mělník, Českolipská 1386	reditel@zsmlazice.cz
6.	Základní škola Jindřicha Matiegky Mělník	Mělník, Pražská 2817	skuta@zsjm-me.cz
7.	Základní škola Mělník – Pšovka	Mělník, Blahoslavova 2461	zspsovka@seznam.cz
8.	Základní škola Ing. M. Plesingera – Božinova Neratovice	Neratovice, Školní 900	jaroslav.kuzel@zs-mpb.cz
9.	Základní škola a Mateřská škola Chvatěruby	Kralupy nad Vltavou, Chvatěruby 46	moravi@centrum.cz
10.	Základní škola a mateřská škola Ledčice	Ledčice 179	zsledcice@volny.cz
11.	Základní škola a mateřská škola Malý Újezd	Velký Borek, Malý Újezd 49	zsmujezd@volny.cz
12.	Základní škola a Mateřská škola Mělnické Vtelno	Mělnické Vtelno, Hlavní 149	skola.vtelno@seznam.cz
13.	Základní škola a Mateřská škola, Nebužely	Nebužely 47	skolanebuzely@seznam.cz
14.	Základní škola Nelahozeves	Nelahozeves, Školní 55	bavorova@email.cz
15.	Základní škola a Mateřská škola Nedomice	Dřísy, Nedomice 78	gregorovicova@seznam.cz
16.	Základní škola a Mateřská škola Řepín	Řepín, Hlavní 43	olasvoba@seznam.cz

17.	Základní škola Velký Borek	Velký Borek, Školní 11	zs.velkyborek@seznam.cz
18.	Základní škola Vraňany	Vraňany 67	zs.vranany@seznam.cz
19.	Základní škola a Mateřská škola Želízy	Liběchov, Želízy 58	paprcka@seznam.cz
20.	Základní škola a Mateřská škola Cítov	Cítov 3	info@zs-citov.cz
21.	Základní škola a Mateřská škola Horní Počaply	Horní Počaply 225	zs.hpocaply@worldonline.cz
22.	Základní škola a Mateřská škola Hořín	Mělník, Hořín 3	zs.horin@seznam.cz
23.	Základní škola Kralupy nad Vltavou, 28. října 182	Kralupy nad Vltavou, 28. října 182	zskpy28rijna@centrum.cz
24.	Základní škola Tišice	Tišice, Školní 74	zs@tisice.cz
25.	Základní škola a mateřská škola Všetaty	Všetaty, Komenského 375	info@zsvsetaty.cz
26.	Základní škola a mateřská škola Vysoká	Vysoká 10	izmsvysoka@mnet.cz
27.	Základní škola a Mateřská škola Byšice	Byšice, Komenského 200	skola@zsbysice.cz
28.	Základní škola Dolní Beřkovice	Dolní Beřkovice, Nádražní 250	zs.dolniberkovice@seznam.cz
29.	Základní škola T. Stolzové Kostelec nad Labem	Kostelec nad Labem, nám. Komenského 288	zskostelec.red@volny.cz
30.	Základní škola Kralupy nad Vltavou, Gen. Klapálka 1029	Kralupy nad Vltavou, Gen. Klapálka 1029	skola.klapalek@tiscali.cz
31.	Základní škola Kralupy nad Vltavou, Revoluční 682	Kralupy nad Vltavou, Revoluční 682	novakjana1@seznam.cz
32.	Základní škola a Mateřská škola Kralupy nad Vltavou, Třebízského 523	Kralupy nad Vltavou, Třebízského 523	zakladni.skola@seznam.cz
33.	Základní škola a mateřská škola Liběchov	Liběchov, Za Školou 161	skola@zslibechov.cz
34.	Základní škola a mateřská škola Lužec nad Vltavou	Lužec nad Vltavou, 1. máje 4	eva.tejova@zs-luzec.cz
35.	Základní škola Mšeno	Mšeno, Boleslavská 360	zs.mseno@seznam.cz
36.	Základní škola Neratovice, 28. října 1157	Neratovice, 28. října 1157	info@3zsneratovice.cz
37.	Základní škola	Obříství 84	reditelka@zs-obristvi.cz

	Obříství		
38.	Základní škola Veltrusy	Veltrusy, Opletalova 493	skola.veltrusy@seznam.cz
39.	Základní škola Libiš	Neratovice, Libiš	zs.libis@seznam.cz
40.	Základní škola a Mateřská škola Čečelice	Byšice, Čečelice	zs.cecelice@seznam.cz
41.	Základní škola a mateřská škola Úžice	Úžice, Kralupská 48	zs.uzice@seznam.cz
42.	Základní škola a Mateřská škola Hostín u Vojkovic	Vojkovice, Hostín u Vojkovic 76	zshostin@seznam.cz
43.	Základní škola J. A. Komenského Kly	Kly 70	zs.kly@centrum.cz
44.	Základní škola praktická a Základní škola speciální Mělník	Mělník, Jaroslava Seiferta 179	zs-prakticka.melnik@tiscali.cz
45.	Základní škola praktická Kralupy nad Vltavou, Jodlova 111	Kralupy nad Vltavou, Jodlova 111	zskralupy@iol.cz
46.	Základní škola, Neratovice, Byškovická 85	Neratovice, Byškovická 85	zsbyskovice@zsbyskovice.cz
47.	Základní škola a Mateřská škola Kojetice	Kojetice, Moravcova 26	kolestikova@skolakojetice.cz
48.	Základní škola Dolany	Kralupy nad Vltavou, Dolany 24	viktor.vondra@centrum.cz
49.	Základní škola a mateřská škola Chlumín	Chlumín 8	hlouskova.vera@seznam.cz
50.	Základní umělecká škola Mělník, příspěvková organizace	Mělník, Palackého 122	reditel.zusmelnik@seznam.cz
51.	Základní umělecká škola, Kralupy nad Vltavou	Kralupy nad Vltavou, Riegrova 181	reditel@zuskralupy.cz
52.	Základní umělecká škola Mšeno	Mšeno, Nádražní 326	info@zusmseno.cz
53.	Základní umělecká škola Neratovice, Vojtěšská 1219	Neratovice, Vojtěšská 1219	zus.nera@iol.cz

Příloha B

1.1.1.1 DOTAZNÍK

Dotazník pro ředitele základních škol

Vážená paní ředitelko, pane řediteli.

Obracím se na Vás s žádostí (prosbou) o vyplnění dotazníku. Dotazník je zaměřen na zjištění úrovně péče o integrované děti se specifickými poruchami učení (dále SPU) v běžných třídách prvního stupně základní školy, o děti s SPU v ZŠ praktických. Dále se týká výuky anglického jazyka u žáků s SPU a využití ICT při reedukaci SPU.

Po jeho vyhodnocení budou získané informace sloužit pro zpracování diplomové práce na Univerzitě J. A. Komenského Praha, kde studuji obor speciální pedagogika a učitelství 1. stupně.

Dotazník je zcela anonymní a nebude použit k jinému, než výše zmíněnému, účelu. Ráda Vám zodpovím případně jakékoliv dotazy. Prosím pište na e-mailovou adresu:

klarasieglova@seznam.cz.

Děkuji za Váš čas a za co nejpřesnější vyplnění.

S pozdravem Mgr. Klára Siegllová.

1. Uveďte Vaše pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

2. Uveďte Váš věk

- a) Do 30 let
- b) 31 – 40 let
- c) 41 – 50 let
- d) 51 let a více

3. Uveďte délku Vaší pedagogické praxe

- a) Do 5 let
- b) 6 – 10 let
- c) 11 – 20 let
- d) 21 – 30 let
- e) 31 let a více

4. Průměrný věk učitelů na Vaší škole

- a) 20 – 30 let
- b) 31 – 40 let
- c) 41 – 50 let
- d) 51 – 60 let
- e) 61 let a více

- 5. Průměrná délka přímé pedagogické praxe pedagogů**
.....
- 6. Počet mužů a žen ve Vašem pedagogickém sboru**
Muži:
Ženy:
- 7. Kde se Vaše škola nachází?**
a) Na vesnici do 500 obyvatel
b) Na vesnici do 2000 obyvatel
c) Ve městě do 10 tisíc obyvatel
d) Ve městě do 50 tisíc obyvatel
- 8. Na Vaší škole je**
a) Plně organizovaný 1 stupeň základní školy
b) Málotřídní škola
- 9. Průměrný počet žáků ve třídě**
.....
- 10. Průměrný počet žáků s SPU ve třídě**
.....
- 11. Souhlasíte s integrací žáků s SPU do běžných tříd?**
a) Ano
b) Ne
- 12. Máte na Vaší škole multimediální pracovnu?**
a) Ano
b) Ne
- 13. V kolika třídách, učebnách je počítač nebo interaktivní tabule?**
PC
IT
- 14. Podle kterých učebnic se u Vás ve škole vyučuje anglický jazyk (anglické cvičení) na 1. stupni?**
.....

15. Vyučujete se na Vaší škole anglický jazyk, anglické cvičení již v 1. nebo 2. třídě?

- a) Ano
- b) Ne

Děkuji za odpovědi, pošlete mi, prosím vyplněný dotazník zpět.

S pozdravem Mgr. Klára Siegllová, ZŠ Neratovice.

Příloha C

1.1.1.2 DOTAZNÍK

Dotazník pro učitele anglického jazyka základních škol

Vážená paní učitelko, pane učiteli.

Obracím se na Vás s žádostí (prosbou) o vyplnění dotazníku. Dotazník je zaměřen na zjištění úrovně péče o integrované děti se specifickými poruchami učení (dále SPU) v běžných třídách prvního stupně základní školy, o děti s SPU v ZŠ praktických. Dále se týká výuky anglického jazyka u žáků s SPU a využití ICT při reedukaci SPU.

Po jeho vyhodnocení budou získané informace sloužit pro zpracování diplomové práce na Univerzitě J. A. Komenského Praha, kde studuji obor speciální pedagogika a učitelství 1. stupně. Dotazník je zcela anonymní a nebude použit k jinému, než výše zmíněnému, účelu. Ráda Vám zodpovím případné jakékoliv dotazy. Prosím pište na e-mailovou adresu: klarasieglova@seznam.cz.

Děkuji za Váš čas a za co nejpřesnější vyplnění.

S pozdravem Mgr. Klára Siegllová.

1. Uveďte Vaše pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

2. Uveďte Váš věk

- a) Do 30 let
- b) 31 – 40 let
- c) 41 – 50 let
- d) 51 let a více

3. Uveďte délku Vaší pedagogické praxe

- a) Do 5 let
- b) 6 – 10 let
- c) 11 – 20 let
- d) 21 – 30 let
- e) 31 let a více

4. Učíte ve Vašich hodinách AJ integrované žáky s SPU?

- a) Ano
- b) Ne

5. Nejčastější SPU Vašich žáků

.....

- 6. Máte ve třídě (učebně) ve které vedete Aj výuku k dispozici osobní počítač (PC), interaktivní tabuli (IT)?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 7. Pracujete s žáky s SPU na PC, IT přímo ve vyučovací hodině?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 8. Pokud využíváte PC, IT pro práci s dětmi s SPU, děti pracují**
- a) Individuálně
 - b) Ve skupinách
- 9. Nejčastější materiály a pomůcky, které ve svých hodinách při práci s žáky s SPU využíváte?**
-
- 10. Žáci s SPU pracují s výukovým softwarem pro reedukaci SPU**
- a) Pravidelně ve vyučovacích hodinách
 - b) Nepravidelně ve vyučovacích hodinách
 - c) V dyslektickém kroužku
- 11. Souhlasíte s integrací žáků s SPU do běžných tříd?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 12. Jakým způsobem využíváte PC, IT při výuce?**
- a) K hraní her
 - b) Opakování probíraného učiva
 - c) Vůbec nepoužívám PC, IT ve výuce
 - d) Jiné
- 13. Je pro Vaši práci při reedukační péči o žáky s SPU PC, IT vhodnou pomůckou?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 14. Souhlasíte s tvrzením, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT nežli v případě „klasických metod“?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 15. Označte tvrzení, se kterým souhlasíte**

- a) Při práci na PC, IT dosahovali žáci s SPU lepších výsledků nežli při zpracování zadaného úkolu „běžnými metodami“ (sešit, pracovní sešit)
- b) Neexistuje žádný rozdíl
- c) Rozdíl je minimální

Děkuji za odpovědi, pošlete mi, prosím vyplněný dotazník zpět. S pozdravem Mgr. Klára Siegllová, ZŠ Neratovice.

Příloha D

1.1.1.3ŠVP - ANGLICKÝ JAZYK PRO 3. ROČNÍK ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Anglický jazyk

Ročník: 3.

Očekávané výstupy z RVP	Učivo	Možné evaluační nástroje	Průřezová témata
<p>Řečové dovednosti rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</p>	<p>Tematické okruhy pokyny učitele k výuce, čísla 0 – 12, školní potřeby, barvy, nábytek, hračky, pocity, rodina, lidské tělo, oblékání, jídlo, nákupy, zvířata, dny, měsíce, svátky</p> <p>Slovní zásoba Žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu</p>	<p>Provádíme z pohledu žáka, učitele i formální testy, sebehodnocení žáků samotných</p> <p>Minitesty sledující pokroky Průběžné hodnocení založené na pozorování výkonu žáků ve třídě</p> <p>Formální hodnocení – testy včetně poslechového cvičení</p> <p>Sebehodnocení žáků – žáci si uvědomí vlastní pokrok při překonávání problémových situací</p> <p>Žákovské portfolio včetně komentáře žáka o tom, jak mu učení šlo</p>	<p>EGS 1 Evropa nás zajímá (rozdíly mezi anglickou a českou školou, zvyky)</p> <p>MKV 4 Multikulturalita (specifické rysy jazyků, AJ jako nástroj dorozumění)</p> <p>OSV 1 MED 6 VDO 1, 2</p>

	<p>Mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)</p>	<p>Hodnocení očekávaných výstupů do tabulek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládá samostatně • zvládá s částečnou pomocí • zvládá s výraznou pomocí • nezvládá 	
	<p>Reálie Halloween Christmas Easter Our neighbours Our school</p>		

Příloha E

Tabulky – zdroj dat pro tvorbu grafů

Tabulka: Otázka č. 1 – Uved'te Vaše pohlaví – poměr žen a mužů mezi dotazovanými

Pohlaví	Počet	Podíl v %
Muži	9	10,34%
Ženy	78	89,66%
Celkem	87	100%

Tabulka: Otázka č. 2 – Uved'te Váš věk

Věk	Počet	Podíl v %
Do 30	6	7%
31 - 40	20	23%
41 - 50	38	44%
50 a více	23	26%
Celkem	87	100%

Tabulka: Otázka č. 3 – Uved'te délku Vaší pedagogické praxe

Délka praxe	Počet	Podíl v %
Do 5 let	5	6%
6 – 10 let	8	9%
11 – 20 let	28	32%
21 – 30 let	38	44%
31 a více	8	9%
Celkem	87	100%

Tabulka: Otázka č. 4 – Průměrný věk učitelů na Vaší škole

Průměrný věk	Počet	Podíl v %
20 – 30 let	0	0%
31 – 40 let	5	17%
41 – 50 let	24	83%
51 – 60 let	0	0%
61 let a více	0	0%
Celkem	29	100%

Tabulka: Otázka č. 6 – Počet mužů a žen ve Vašem pedagogickém sboru

Počet	Počet žen	Podíl v %
Muži	47	11%
Ženy	393	89%
Celkem	440	100%

Tabulka: Otázka č. 7 – Kde se Vaše škola nachází

Velikost města, vesnice	Počet	Podíl v %
Na vesnici do 500 obyvatel	4	14%
Na vesnici do 2000 obyvatel	11	38%
Ve městě do 10 tisíc obyvatel	3	10%
Ve městě do 50 tisíc obyvatel	11	38%
Celkem	29	100%

Tabulka: Otázka č. 8 – Na Vaší škole je (typ školy)

Typ školy	Počet	Podíl v %
Plně organizovaný 1. stupeň ZŠ	15	52%
Málotřídní škola	14	48%
Celkem	29	100%

Tabulka: Otázka č. 12 – Máte na Vaší škole multimediální pracovnu?

Multimediální učebna	Počet	Podíl v %
Ano	21	72%
Ne	8	28%
Celkem	29	100%

Tabulka: Otázka č. 13 – V kolika třídách, učebnách je počítač nebo interaktivní tabule?

Počet PC, IT v učebnách	Počet	Průměr na školu
PC	234	8
IT	114	4
Celkem	348	12

Tabulka: Otázka č. 14 – Podle kterých učebnic se u Vás ve škole vyučuje anglický jazyk (anglické cvičení) na 1. stupni?

Užívané učebnice	Počet	Podíl v %
Happy Street	4	7%
Chit Chat	15	26%
Happy House	12	21%
Project	12	21%
Angličtina – Zahálková	10	18%
Chatterbox	1	2%
Hello Kids!	1	1,5%
Start with Click	2	3,5%
Celkem	57	100%

Tabulka: Otázka č. 15: Vyučuje se na Vaší škole anglický jazyk, anglické cvičení již v 1. nebo 2. třídě?

Aj v 1. třídě	Počet	Podíl v %
Ano	12	41%
Ne	17	59%
Celkem	29	100%

Tabulka: Otázka č. 5 – Nejčastější SPU Vašich žáků

Nejčastější SPU	Počet	Podíl v %
Dyslexie	42	72%
Dysgrafie	7	12%
Dysortografie	9	16%
Celkem	58	100%

Tabulka: Otázka č. 8 – Pokud využíváte PC, IT pro práci s dětmi s SPU, děti pracují

Práce s dětmi na PC, IT	Počet	Podíl v %
Individuálně	34	59%
Ve skupinách	14	24%
Individuálně, ve skupinách	10	17%
Celkem	58	100%

Tabulka: Otázka č. 14 – Souhlasíte s tvrzením, že žáci pracují na zpracování zadaného úkolu ochotněji na PC, IT nežli v případě „klasických metod“?

Ochotněji na PC, IT než klasickými metodami	Počet	Podíl v %
Ano	55	95%
Ne	3	5%
Celkem	58	100%

Tabulka: Otázka č. 15 – Označte tvrzení, se kterým souhlasíte

Tvrzení	Počet	Podíl v %
Při práci na PC, IT dosahovali žáci s SPU lepších výsledků nežli při zpracování zadaného úkolu „běžnými metodami“ (sešit, pracovní sešit)	29	50%
Neexistuje žádný rozdíl	11	19%
Rozdíl je minimální	18	31%
Celkem	58	100%

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Klára Sieglová

Obor: 7506T042 - Speciální pedagogika - učitelství (Mgr. SPPGU)

Forma studia: kombinované

Název práce: Využití interaktivní tabule a osobního počítače při reedukaci specifických poruch učení v cizím jazyce na základní škole

Rok: 2014/2015

Počet stran textu bez příloh: 68

Celkový počet stran příloh: 15

Počet titulů české literatury a pramenů: 28

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 10

Počet internetových zdrojů: 45

Vedoucí práce: Mgr. Tatiana Iskanderová, Ph.D